

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Narodna za razmatanje: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za in-
terestno razen Amerike: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Predsedstvo in izvršni odbor

banovinske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke za
dravsko banovino

Na banovinski konferenci JNS za dravsko banovino v Ljubljani 24. maja so bili izvoljeni v predsedstvo banovinske organizacije: predsednik dr. Rajar Janko, bivši senator, Krško; prvi podpredsednik dr. Kramer Albert, minister v p. in senator, Ljubljana; drugi podpredsednik Pucelj Ivan, minister v p. in senator, Velike Lašče; posle vodeči podpredsednik dr. Pirkmajer Oskar, pomočnik bana v p. Ljubljana; tajnik dr. Zaec Marian, odvetnik, Ljubljana; blaginik dr. Komar Albin, narodni poslanec, Št. Vid pri Ljubljani.

V izvršni odbor so izvoljeni kot člani, odnosno namestniki: Arko Ivan, posestnik in trgovec, Ribnica; Ambrožič Josip, posestnik, Lubno; Babšek Ivan, zasebni nam. ščenec, Ljubljana; Bajuk Martin, posestnik, Božakovo; Barle Janko, župnik, Ljubljana; Bučar Ljovslav, gostilničar in posestnik, Kostanjevica; Dermelj Alojzij, posestnik, Boštanj; dr. Drnovšek Janko, župan Brežic; dr. Gorišek Milan, odvetnik, Sv. Lenart v Slovenskih goricah; Grad Ivan, posestnik, Brežice; Hladnik Anton, kovač, Odranci; Hladnik Ivan, župan, Boh. Srednja vas; dr. Kalin Ernest, odvetnik, Celje; Kenc Avgust, posestnik, Pod-

smreka; dr. Klor Franc, odvetnik in župan, Kozje; Krejči Anton, ravnatelj, Ruše; Kristan Franc, posestnik, Selo—Vodice; Lajovic Franc, župan, Litijska; dr. Lipold Franjo, odvetnik, Maribor; dr. Lokar Franc, odvetnik, Ljubljana; Lončar Ivan, posestnik, Tržič; Lorber Rudolf, župan, Zalec; Mačus Franjo, uradnik, Maribor; Matko Josip, posestnik in župan, Gotna vas; Omladič Josip, posestnik, Poljče pri Braslovcah; inž. Pahernik Franjo, Vuhred; dr. Pestotnik Pavel, profesor, Ljubljana; Petrovar Lovro, posestnik, Ivanjkovi; Pipan Ivan, posestnik, Št. Vid nad Ljubljano; Plaskan Franc, posestnik, Orla vas; dr. Pučnik Josip, župan, Slov. Bistrica; dr. Pušenjak Stanko, zdravnik, Cerkljica; Rojnik Ivan, župan, Slovenigradec; inž. Rus Jože, uradnik, Ljubljana; Simončič Vinko, obrtnik, Ptuj; Smerkolj Albin, trgovec, Ljubljana; Strman Josip, župan, Smartno; Šašel Gregor, notar, Ljutomer; Šešek Ivan, obrtnik, Medvode; Tavčar Fran, župan, Rakek; Tomc Ignac, župan Moravče; Urbas Miroslav, obrtnik, Ljubljana; Urek Ivan, posestnik, Globoko; Verbič Josip, posestnik, Vrhnika; Vrhovc Stanko, posestnik, Vrhovce; Zeheli Anton, župan, Bočna; Žitnik Rudolf, obrtnik, Ljubljana.

Prej pomisli, potem zapiši

Ze iz svetega pisma je znan izrek, da greš celo pravilen stokrat na dan. Iz vsakdanjega življenja vemo, da je človek zmotljivo biče, ki se mu kaj rado zareče. Kljub vsej prizanesljivosti pa je vendar dolžnost časopisa, da včasih prave za ušesa kakšnega grešnika, ki prepozno in preočno greši, na račun človeške zmotljivosti skrivajoč pod to slabostjo nevednost. Tudi mi bi danes ne govorili o teh rečeh, če bi nas ne bil »Slovenski dom« nedavno izzval s svojim člančkom, ki se glasi: »Domovina« obavlja zadnje čase potopis nekakega F. G. z naslovom »Peč po Franciji pred 40 leti«. Mimo drugih zanimivosti opisuje avtor v nadaljevanju od 14. maša tudi konzum vina v Franciji in prihaja do poraznega zaključka, da so Francozi zmernejši pivci kakor Jugoslovani, čeprav pridelajo neprimerno več zlahne kaplice. Zakaj? Zato, ker »črna inžna vina tudi niso takšna, da bi človek pri njih veseljačil. Celu trpka so, dobra in tudi zdrava, v kolikor je truplu pač potrebna ta tekočina«. Takšnega mnenja je vsopod potopisec. Mi smo pa mnenja, da truplo ne potrebuje nobene tekočine, ker po smrti nihče več ne more biti želen. Pač pa živo telo potrebuje najrazličnejšo tekočino...

Piscu tega člančeka je treba povedati, da je v hudi zmoči. Kar narodni govorniki naj prišluhe, pa bo slišal, da beseda truplo ne pomeni le mrtvega telesa, temveč zlasti tisto, kar beseda trup, in da je pomen trupla kot mrtvega telesa le postranski. — Morda bi čul med ljudstvom tudi oznako za neumnost »neumno truplo« in za blance »belo truplo«. Če ne utegne prisluhni narod, naj pa pogle-

da v Pletersnikov slovar. Ta mu bo prav tako povedal.

Odkrito povedano pa ne moremo prav verjeti, da bi imeli pri »Slovenskem domu« res pri rokah Pletersnikov slovar, ker sicer ne bi dan za dnem toliko grešili proti našemu jeziku. Tako je list pisal nedavno, da »je oblikoval neki kalifornijski sadar s pomočjo križanja več koristnih novih rastlin, zdaj pa je ustvaril nov sadež«. Pisec prav gotovo ne ve, da pride beseda sadež od besede saditi in pomeni isto kakor sadika. Da pa ne ve tudi pomena besede sad, priča njegovo nastopno pisanje: »V Nemčiji poskušajo križati pšenico z ržjo, da bi tako dobili neko novo vrsto žita, ki bi bilo bolj bogato na sadovih. Zraven pa hočejo seveda doseči, da bi tudi po svoji vsebini presegalo dosedanje vrste. Novo žito bi moralo združiti v sebi obilnejši sad in vse dobre lastnosti rži in pšenice. Tudi se bavijo z vzgajanjem take vrste rži, ki bi bila trajno rodovitna in rodila ali zeleno krmo

ali pa leto za letom dobro zrno. Pri tem križajo neko vrsto nemške rži z divjo ržjo, ki rase v Anatoliji in ki rodi šest do sedem let po vrsti.« Takšnega zmešanega pisanja ni razumel niti pisec sam, kako bi ga šele preprosto čitatelj. V resnici pa je tako, da hočejo Nemci vzgojiti novo vrsto žita, ki bi združevalo dobre lastnosti rži in pšenice in bi dalo v slabših legah dobre in obilne pridelke. S križanjem domače enoletne rži, z divjo večletno ržjo skušajo vzgojiti novo vrsto rži, ki bi rodila plemenito rž več let zaporedno.

Iz gornjega pisanja je razvidno, da je hotel pisati o zadevi človek, ki ne pozna niti slovenskega jezika, kaj šele predmet sam. Ni se potem čuditi, če je prinesel isbi takole čudovito vest: »V bolnišnici v Slavenskem Brodu so pred dnevi zdravniški izvršili prav zanimivo operacijo. Kmetu Teodorju Rošku so zdravniški morali posegniti iz trebušne votline prave železne vilice, dolge 25 cm. Mož je ostal živ, operacija se je posrečila. Kmet je bil precej rahločuten človek, melanholičen, ki je že večkrat poskušal izvršiti samomor. Lansko leto je v podobnem razpoloženju skušal narediti konec življenju s tem, da je pogoltnil železne vilice. Ključ svojemu prepričanju pa ga je usoda opeharila. Ostal je živ. Njegovo zdravje se tudi n' poslabšalo toliko, da bi bilo opaziti kakšne posledice pogoltnjenih vilic. Od časa do časa pa je čutil edinele bolečine v črevesju, ki so pa same od sebe poenale, da n' bilo treba iskati zdravniške pomoči. Pred tedni pa so se bolečine zelo povečale; moral je v bolnišnico. Povedal je svojo samomorilsko zgodbo zdravnikom, ki so se spočetka le čudili. Ko so pa Roška reorganizirali, so ugotovili, da ida v lice v resnici v mehuru. Vilice so napravile v kmetu kaj zanimivo pot. Za zdravnike je v tem majhna uganka, kako so mogle vilice dopotovati v mehur, ko so prej povzročile v trebušni votlini zastrupljenje in gnojno vnetje.

Ni treba biti zdravnik, že sama zdravna pamet pove, da ne morejo cel četrtri metra dolge vilice več let rotati brez škode po vsi trebuhu in prispeti v mehur, ki bi moral biti že res kravlj, da bi imele v njem prostora. Takšnim vestem pravijo novinarji »race«. Kakšen hudomušnež si izmislil strahotno zgodbo, ki je kar otipljivo debela. Naidejo pa se lahko verneži in dedo v tisk takšno neumnost. Pametni ljudje berejo te race, zmačujejo v glavami, češ, časopisi nalašč lažejo. Polagoma postanejo oprezni in celo za resno novostjo slutijo laž. Površni in premalo izobraženi pisci so zato največji škodljivci pisane besede, ker na eni strani poneumnejejo lahkoverne preproste ljudi, na drugi strani pa jemljejo razsodnejšim čitateljem vero v tiskano besedo. K.A.

Pred zborom vinogradnikov v Brežicah

Poročali smo že, da bo imelo Vinarsko društvo za dravsko banovino letošnji občni zbor v soboto 6. t. m. z začetkom ob 17. v Narodnem domu v Brežicah. V nedeljo 7. t. m. ob 9. se bo začel istotam vinarski kongres z naslednjimi poročili: Važnost selkelje v vinarstvu in načrt organizacije selekcijskega dela (poročal bo g. inž. Goriup, kletarski nadzornik pri banski upravi v Ljubljani); kupača z moštom in vinom (g. Anton Šega, ravnatelj kmetijske šole v p. v Ptuj); gnojenje vinogradov (g. inž. Ivo Zupanič, ravnatelj kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu); vinogradniške razmere na Bi-

skega dela (poročal bo g. inž. Goriup, kletarski nadzornik pri banski upravi v Ljubljani); kupača z moštom in vinom (g. Anton Šega, ravnatelj kmetijske šole v p. v Ptuj); gnojenje vinogradov (g. inž. Ivo Zupanič, ravnatelj kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu); vinogradniške razmere na Bi-

zeljskem in na Dolenjskem (g. Fran Kerin, posestnik pri Sv. Križu pri Kostanjevici). Po kongresu bo otvoritev vinske razstave, združene podružnice Vinarskega društva iz združene podružnice Vinskega društva iz ireziškega in krškega sreza v Narodnem domu v Brežicah. Razstava bo trajala 7. in 8. t. m.

Poučni izleti: 7. t. m. popoldne ogled vinogradov na Bizeljskem, 8. t. m. pa ogled vinogradov na Dolenjskem (Gadova peč.

Št. Jernej, Pleterje) in vinarske zadruge v Kostanjevici.

V Brežicah se bodo obravnavala vsa važnejša vprašanja našega vinogradništva. Zato na se vsi vinogradniki vpišejo v Vinarsko društvo in naj pohite omenjene dneve v Brežice, kjer bodo mogli povedati vse svoje želje. Na omenjene prireditve so vabljeni tudi narodni poslanci iz vinorodnih srezov dravske banovine.

Zbor konjerejcev dravske banovine

Pred dnevi so se v središču muropolske konjereje v Motju pri Ljutomeru zbrali zastopniki konjerejcev iz vse dravske banovine, združeni v Konjerejskem društvu. Od 11 podružnic je bilo zastopanih 10. Vsega članstva je 578. Zbor je vodil predsednik g. Lovro Petovar. Z zbora so bile poslani vdanostne brzojavki Ni. Vel. kralju Petru II. in knezu-naměstniku Pavlu, pozdravni pa ministru za kmetijstvo in g. banu.

Obširno predsednikovo poročilo nam je povedalo, da se je delo v društvu od l. 1935. poglobilo. Započeta selekcija se je nadaljevala. V rodovnik je vpisanih 156 kobil, in sicer 99 medmurske pasme, 17 noriških, 26 ameriških dirkačev, osem noniusov in šest lipicančev. Za oprostitev plemenskih živali od vojaške službe je lani mešana komisija pregledala vse rodovniške kobile. Pred kratkim sta bila v Lutomerskem srezu izvedena pregled in opis 69 plemenskih kobil ameriških dirkačev. Premiranj je bilo v l. 1935. deset, pregledanih 759 plemenskih konj, nagrajenih pa 400. Prirejeni sta bili tudi dve razstavi: v Ptuj in Ljutomeru. Nagrada je bila razdeljena za 55.940 Din. Prispevali so: ministristvo za kmetijstvo (12.000), banska uprava (20.350 Din), druge korporacije pa ostanek. Premiranja bi bila potrebna še v Šmarju pri Jelšah in Zalcu, za mrzlokrvne konje posebej še v Ljutomeru in tudi v Murski Soboti. Akcija za rejo plemenskih žrebčkov je v razvoju. Zdaj je v evidenci 19 enoletnih in 9 dvoletnih žrebčkov. Nagrade zanje so na

razpolago, prispevki pa se še pričakujejo od banovine in kmetijskih odborov. Izredno malo prispevajo občine, kar kaže na nezadostno razumevanje za važnost vzgoje domačih žrebčev. Odločilni činitelji se bavijo z mislijo, da bi dobila dravska banovina svojo kobilarno, kar je pozdraviti. Pač pa so konjerejska društva proti temu, da bi se povzdiga konjereje postavila na preveč uradno osnovo. Društvo je moralo tudi večkrat nastopiti proti naziranj, da je reja naših ameriških dirkačev in belgičev zgrešena. V teku leta sta bila tudi dva konjerejska posvetovalna sestanka, in sicer na banski upravi in na ministristvu za kmetijstvo, a konjerejsko društvo ni bilo povabljeno na nobenega. Predsednikovo poročilo je bilo soglasno odobreno.

Blagajniško poročilo izkazuje preostanka blizu 25.000 Din. Sklad za vzdrževanje žrebčkov pa je imel preostanka nad 12.000 Din. S tem skladom vred ima društvo okoli 37.000 Din premoženja. Ko je bilo to poročilo soglasno odobreno, sta bila izvoljena za pregledovalca računov g. Gliha (Krško) in g. Šuman (Sv. Lenart).

Zbor je nadalje odobril načrt za premiranje v tekočem letu, ki določa 10 premiranj v istih krajih kot lani, če bo krški srez omogočil prispevek za premiranje na dveh krajih. Se bo želja tamošnjih konjerejcev po drugem premiranju upoštevala. Ker bodo prispevki raznih činiteljev najbrž ostali na dosedani

višini in bo prigon zaradi novih vpisov v rodovniške knjige večji, bo torej najbrž premalo nagrad. Glede premiranj je zastopnik banske uprave g. inž. Obiak izjavil, da nimajo splošna premiranja več pravega pomena in da bo banovina podpirala v bodoče le selekcijo in vzrejo plemenskih žrebčkov, da priznava vrednost pobude, ki jo dajejo premiranja. Glede neke pritožbe, da komisije ne postopajo dovolj nepristransko, se je ugotovilo, da sestavljajo komisije po pretežni večini strokovnjaki, ki ne poznajo oseb in presojajo samo konje. Pot pritožbe pa je vsakemu konjerejcu odprta, če misli, da se mu je zgodila krivica.

Precej razprave je bilo zaradi prispevkov sreskih kmetijskih odborov za potrebe konjereje, ki so čedalje manjši, ker so tudi sredstva teh odborov manjša. Krivda je na občinskih odborih, ki stavljajo v proračun premajhne zneske za kmetijski sklad ali pa tega na razne načine izigravajo. Banska uprava naj zato ne odobrava občinskih proračunov, če ni v njih omenjena postavka po zakonskih predpisih.

Temeljito se je občni zbor bavil tudi z ostalimi predlogi podružnic. Predlog naj se skočina za žrebce v zasebni oskrbi zviša na 80 Din, ni bil sprejet, zato pa predlog, naj se podpora za te žrebce izplača v prejšnji višini. Oskrbovalnina za prejšnje žrebce se bo zvišala, če bo dovolj sredstev za to. »Konjerejec« se bo izdal v isti lepi obliki, če bi to zaradi stroškov mogoče. Pri tem je treba upoštevati, da je izmed 1200 razposlanih izvodov bilo plačanih samo 250. Če se izdajajo kontingenti za izvoz konj, se naj ti konji nakupujejo na sejmih. Odločno je treba nadaljevati boj proti škodljivim zakonitim žrebcom in zato izpoiniti zadavne predpise. Premiranje v Lutomerskem srezu se bo izvršilo letos po določenem sporedu, ki ga je odobrila banska uprava. Žrebčarno na Selu naj prevzame država s podporo banovine kakor drugod, da bo slednja mogla dati več za pospeševanje konjereje. Pristop k premiranju naj imajo samo konji članov Konjerejskega društva.

Iz obširnega poročila upravnika žrebčarne g. dr. Vebileta posnemamo nastopno: Po izvedeni razdelitvi v pasemske okoliše gojimo v naši banovini namesto dosedanjih 13 samo pet pasem, in sicer dve težki in tri

Ivan Stivnik:

Usodnažena

Ne, ne, saj ni žive duše tu. To je sijajna novica. Ali sprejemata tem potem moje čestitke?

»Od tebe vsakim potem, ljubi Janko, ker veva, da prihajajo iz poštenega srca.«

»Da, Bog mi je priča. Tak vsakršno srečo, stric Viktor. In zdaj spusti še Romana k aparatu.«

»Takoj!«

Viktor je podal Romanu govorilo.

»Evo me, Janko.« je rekla veselo.

»Daj, nevestica, da ti izrazim po tej ne več povsem neobičajni poti svoje najlepše in najsrečnejše čestitke. Kako mi je žal, da nisem pri vaju!«

»Hvala ti, Janko.«

»In kako je s povodnijo? Ali še vedno narašča?«

»Ne vem.« je rekla Romana smeje. »Že nekaj časa n pazim več nanjo. Počakaj, da pogledam.«

Toda že je stopil Viktor k oknu ter se ozrl, kako je z vodo. In glej, t'k nad vodno gladino se je risala na zidu ozka vlažna proga — znamenje, da je začela voda padati.

Romana je povedala Janku to novico.

»A kako prideta zdaj domov, Romana? Zate je vožnja v čolnu vendarle prenevarna.«

Saj se nama ni treba voziti. Najbrže ostaneva tu jetnika; tvoj prijatelj Kaluta nama bo za nadzorovalno damo.«

»O, vama dvema ni treba nadzorstva. Ali pa imate tudi dovolj jesti? Zdaj ste vendar trije.«

»Zalog je tu dovolj.«

Viktor je prevzel govorilo. »Živeli bomo kakor Robinzoni, dokler nas ne rešijo iz tega pregnanstva.«

»In kako naj pojasnim tvojo odsotnost doma?«

»Hm! Dori sporoči od mene lep pozdrav in reci, naj skrbno pazi na tiste rdeče rože in jih postavi moji nevesti — slišiš? — moji nevesti spet na pisalno mizo. Materi in sestri pa, kadar se spet pokažeta, lahko poveš istotako, da sva se zaročila in bova kmalu imela svatbo. Stoj — Romana pravi, da še ni gotovo — a to ji ne pomore, svatbo napravimo kmalu. In če ti porečeta tvoji dami, da sem prekanjen lopov, ki ima ženo in otroka, jma nikar ne verjemi. Beatrika me je namreč zavrtno ožigosala v Romaninih očeh za rodbinski očet. Kako je bilo vse to, ti poveva po svoji vrnitvi z Robinzonovega otoka. In zda, prijatelj, ostani zdrav za noč. Želim ti mnogo sreče pri jutrišnjem izpitu. Pokliči naju, kadar ga napraviš. Zda,le mora Kaluta pripraviti večerjo. Hudo sem lačen. Od samih srčnih bolečin nisem danes skoro ničesar zaužil. Romana je res grdo ravnala z menoj. Lahko noč, ljubi Janko.«

»Lahko noč, stric Viktor, lahko noč, Romana. Pozdravita mi Kaluto Baja.«

Viktor je obesil govorilo nazaj in potegnil Romano na svoje prsi. Svetlo je dvignila pogled k njegovemu obrazu in njiu oči so se pogreznile globoko druge v druge. Po-

ljubila sta se, kakor se more poljubiti le dvoje ljudi, ki sta si vdana od srca.

Nazadnje pa sta se vendar spet spomnila Kalute.

Viktor je odprl vrata. »Kaluta!«

Indijec je vstopil.

Viktor ga je smehljal pogledal. »Kaluta, šahi! Romana je moja nevesta. Ali jo priznaš za svojo gospo?«

Tedaj se je Kaluta priklonil Romanu ter dvignil rob njene obleke do svojih ust. »Kaluta bo miss-sahib zvest služabnik.« je dejal in žarko pogledal srečno dvojico s svojimi temnimi očmi.

Romana mu je podala roko. »Verjemite, Kaluta, da boste tudi meni enako dragi, kakor ste svojemu gospodarju.«

»In zdaj, Kaluta, si napravimo zaročno gostijo. Dajmo, da vidimo, kakšne zaloge imamo.« je rekel Viktor v objestnosti svoje sreče.

Vsi trije so šli v drugo sobo, kjer so bile zaloge iz kantine. Med smehom in šalami so si pripravili slavnostno gostijo. Posebnih delkates in slaščic sicer ni bilo na mizi in tudi orodje je bilo zelo preprosto. A jed in ni zato nič manj dišala. Bučanje vode zdaj ni več plašilo Romane. Viktor je bil pri nji. Zraven njega, v svesti si njegove ljubezni, se ni bala ničesar na svetu, še smrti ne.

Preden so sedli za mizo, je Viktor še enkrat ostro pogledal, kako stoji voda. »Pada.« je rekel, ko se je obrnil nazaj.

»Najino jetništvo tedaj ne bo dolgo trajalo.« je menila Romana.

»Si,oda.« je vzkliknil prešerno. »Prav rad bi bil še dolgo jetnik — s teboj.«

toplokrvne. Tudi plemenjevanje se vrši zdaj po teh okoliših. Selekcije plemenskih kobil se še nismo lotili, zaenkrat smo začeli z vzrejo domačih plemenskih žrebcev. Od plemenskih žrebcev so štiri petine banovinska last. Največ zaskočenih kobil izkazuje pturški srez, po pasmah pa noriška pasma. Prireja domačih žrebcev je nezadostna; potrebovali bi letno 20 mrzlokrvnih in pet toplokrvnih žrebcev, prireja pa znaša samo pet do sedem, odnosno dva. Država je obljubila 150.000 Din za mrzlokrvne žrebce, znesek pa žal še ni izplačan. Pač pa je dala 60.000 Din za nakup treh lipčancev in treh ponisov, in to po posredovanju več slovenskih poslancev. Na seji vseh ravnateljev državnih kobilarn v ministristvu za kmetijstvo so zastopniki naše banovine kredlagali, naj prevzame država našo žrebčarno; dokler pa še to ne zgodi, naj redno prispeva za nakup plemenskih žrebcev. Nujno nam je potreben še en žrebec-američan, v doglednem času pa pet mladih namesto že ostarelih. Konjerejci so se odločno izjavili proti temu, da bi se žrebčarna preselila na Ponoviče, ker so tam podnebne razmere še slabše kakor na Selu in je strokovna pomoč pri boleznih predaleč. Pač pa bi bilo treba poiskati drug bolj zdrav kraj z zadosti dobro krmu. Naposled so se konjerejci zavzeli zato, da ostane ime medmurec za konja-križanca belgijske domače kobile ohranjeno. Po sklepu uspelega občnega zbora in kosilu v gostoljubni hiši Bakovi, so konjerejci prisostvovali dirkam Kola jahačev in vozačev na bližnjem dirkališču.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem živinskem sejmu so se za kg žive teže trgovali: debeli volj po 3,50 do 4, poldebili po 3,25 do 3,60, plemenski po 2,50 do 3,50, bikji za klanje po 2,25 do 3, klavne krave debele po 2,50 do 3,50, plemenske po 2,50 do 3, klobasarice po 1,50 do 2, molzne krave po 2,80 do 3,50, breje krave po 3 do 3,50, mlada živina in teleta po 3 do 4 Din.

»A če bi nam pošle zaloge?« ga je poljubila.

Kaluta se je bil rahločutno umeškal k oknu.

Viktor je poljubil svojo nevesto.

26. POGlavJE.

Res je morala ostati dvojica — s Kaluto namestu nadzorovalne dame — do tretjega dne zvečer v jetnstvu. Sele takrat je mogel avtomobil do tovarne.

Med tem je Janko napravil z odliko svoj izpit. Razume se, da je sedel pri šoferju, ko je prišel po zaročenca in Kaluto.

Janko je bil takoj tisto jutro oznanil materi in sestri, da se je stric Viktor zaročil z Romano.

Beatrika ga je porogljivo pogledala. »Zaročil? Menda se ti sanja, Janko.«

»Prav nič se mi ne sanja.«

»Stric Viktor se vendar ne more zaročiti.«

»Zakaj pa ne?«

»Zato, ker je že oženjen.«

Janko jo je premeril z nepopisnim pogledom. »Ker se je zaročil z Romano, je seveda izključeno, da bi bil oženjen. Lepo grdobijo si spet napravila, kakor se mi vidi. Boga boš lahko hvalila, ako te stric Viktor ne nagradi tako, kakor zaslužiš.«

Beatrika je zdaj vendarle zdvojila nad seboj. »Saj sem sama čitala.«

»Eh, kaj vem, kakšne bedarije si ti čitala. Vem le, da stric Viktor ne more biti oženjen, drugače se ne bi bil zaročil z Romano.«

Razpoloženje gospe Sibile in Beatrike je postalo zdaj še bolj potrto. Vzlic vsemu sta

se čutili zelo osramočeni pred Romano in nista vedeli, kako naj se vedeta proti nji v teh izpremenjenih razmerah. Bili sta veseli, da je še nekaj dni ne bo, in sta se medtem celo pozabili zgražati, ker je bila z Viktorjem sama v tovarni, brez vsakega nadzorstva razen Kalute.

Ko se je nato vrnila z Viktorjem kot zaročenka in nevesta, sta se morali mati in hči, dasi s težkim srcem, vendarle odločiti in jo prositi odpuščanja za vse zlo, ki sta ji ga bili prizadejali. In Beatrika je bila tako pametna, da je prosila tudi Viktorja odpuščanja. Srečna dvojica jima je podelila v svoj velkodušnosti popolno odvezo. Vzlic temu pa je ostala med nekaj sovražnima strankama tudi potem še nekakšna zadrega in vsem skupaj je bilo v odrešenje, ko so starši bankirja Žitka povabili Beatriko in njeno mater na svoje veleposestvo. Stara gospoda se je želela seznaniti s sinovo nevesto.

Žitko se je pri svojem bogastvu brez težave sprijaznil z mislijo, da dobi ženo, ki nima denarja.

In ko sta mu dami pojasnili položaj, je tudi videl, da ne more zahtevati tašča od Romane Severjeve niti beliča.

Povodenj je bila napravila na srečo manj škode, nego so se bali. Obrat se je lahko kmalu spet začel. In takoj po veliki noči so jeli graditi našp in laboratorij. Viktor je stopil v tvrdko kot družabnik in dal Romani primerno glavnico na razpolago. Tovarna je jela neutegoma izkoriščati njegov izum.

Za čas do poroke se je Viktor zdaj vendarle preselil v hotel. O Binkoštih je bila svatba. Po kratkem ženitovanjskem potovanju se je naselila mlada dvojica skupno v

Kar veselo je perilo!

Torej vendar že milo, ki odpravi nesnago zares prizanesljivo in temeljito iz tkanine. Potem je lahko tako lepo belo!

Schichtovo
terpeninovo milo

pere
perilo
bleščeče
belo

... in za namakanje Ženska hvala

Severjevi hiši. Viktor je zdaj vendarle dobil prostore, v katerih je nekaj prebival Romaninen oče, zakaj poslej se to Romani ni zdelo več oskrumba.

Kmalu nato se je poročila tudi Beatrika. In njena mati je pokazala v hiši Beatricinega tasta toliko prikrupnosti, zabavnosti in družabnega talenta, da je bila stara gospoda vsa očarana in jo je nujno povabila, naj ostane do nedoločenega roka...

S tem so bili zadovoljni vsi prizadeti. Romana je plačevala mačehi z lastnega nagiba letno rento. Janko se je vpisal na vseučilišče in je dobival od Romane in strica Viktorja prav spodoben mesečni prispevek. Štel si je pa tudi v častno dolžnost, da je potrosil kar najmanj in studiral kar najbolj marljivo. Na počitnice je hodil k stricu Viktorju in Romani. Pri njiju dveh je imel svoj pravi dom; ta dva človeka sta mu bila slejkoprej svetel zgled značajnosti in poštenja.

K O N E C.

DEŽNIK

A: »Dežnik morate oddati v garderobo, gospod!«

B: »Zakaj pa?«

A: »Ker v dvorani ne dežuje.«

TRGOVSKA SKRIVNOST

A: »Kako je pa nastal požar v vaši tovarni, gospod ravnatelj?«

B: »Tega vam žal ne morem pojasniti.«

A: »Aha, že razumem, trgovska skrivnost.«

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah s prišteto premijo:

1 nizozemski goldinar za 29.78 do 29.92 dinarjev;

1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;

1 angleški funt šterling za 219.91 do 221.97 dinarjev;

1 ameriški dolar za 43.74 do 44.11 Din;

100 francoskih frankov za 290.25 do 291.69 dinarjev;

100 češkoslovaških kron za 182.04 do 183.15 dinarjev.

Vojna škoda se je trgovala po 358 do 359 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 81 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 9.15 Din in nemški klirinški čeki po 13.52 Din.

Sejmi

8. junija: Kapela pri Brežicah, Cankova, Sv. Jurij ob juž. žel., Sv. Trojica v Slov. goricah, St. Jernej na Došenjskem, Tržič (samo za blago). Višnja gora, Vrhnika;

9. junija: Pilštani, Tirna, Žužemburg, Črnomelj, Vače;

10. junija: Lož pri Rakeku, Lemberg;

12. junija: Turnišče;

13. junija: Brežice, Brunik, Hotemaže, Loče pri Poljčanah, Stari trg pri Poljčanah, Sv. Andraž v Slov. goricah, St. Janž pri Dravogradu, Trebnje, Zdenska vas, Zalec, Ziri, Kozje.

Drobne vesti

16. ljubljanski velesejem je bil odprt v soboto 30. maja ob navzočnosti odličnih zastopnikov naše javnosti. Pozdravni govor je imel predsednik velesejma g. Fran Bonač. Za njim je govoril posebej o gostinski razstavi predsednik Zveze združenj gostinskih obrtj g. Ciril Majcen in naposled je izpregovoril ban g. dr. Marko Natlačen in otvoril sejem v imenu vlade. Po otvoritvi so si gostje ogledali razstave na velesejmu in jim je bila zlasti všeč vzorna gostinska razstava. Velesejem je bil na oba praznika kljub dežju deležen velikega zanimanja. Tudi tujcev je bilo precej. Velesejem bo odprt do 8. t. m. in se obeta, da bo zlasti v nedeljo spet velik naval. Poleg gostinske je deležna velike pozornosti razstava »Sodobna

gospodinja«. Tudi sicer je velesejem letos zelo pester in lepa slika naše slovenske delovnosti. Opozorjamo podeželane na pestro izbiro kmetijskih strojev in drugih kmetijskih potrebščin. Vozna cena z vlaki je polovična.

— **Ukinjena prepoved izvoza sena.** Ministrski svet je na predlog finančnega ministra izdal sklep o ukinjenju prepovedi izvoza sena.

DOPISI

LESKOVEC PRI SV. ANDRAŽU V HALO-ZAH. Veliko tombolo priredi naša gasilska četa 14. t. m. na Bregu pri Ptuj ob 15. pred Straschillovo gostilno. 10 koles in nad 400 drugih lepih dobitkov. Tombolske karte so po 2 Din. Dobijo se že v prodaji v naprej. Po tomboli bo prosta zabava. V primeru slabega vremena bo prireditev prihodnjo lepo nedeljo. Vabljeni!

LJUTOMER. Tukaj je obhajala 80-letnico starosti ugledna gospa Antonija Jagodič, tašča g. dr. Marka Stanjka. Gospa je kljub visoki starosti še duševno in telesno čila. Želimo blagi gospe še dolgo vrsto zdravih let! — Na binkoštno nedeljo smo izročili materi zemlji uglednega meščana g. Frca Dijača, starega 74 let, očeta frančiškanskega duhovnika g. Karola iz Kamnika. Blagopokojni je bil nad 30 let član Čitalniškega pevskega zbora pozneje Slovenskega pevskega društva in mnogoletni občinski odbornik mestne občine. Bil je značajan mož in vrl narodnjak. Naj mu bo zemljica lahka!

POLENSAK. Gasilska četa priredi 7. t. m. veliko prleško tombolo tri kolesa, vreča moke, moška obleka, ženska obleka, seženi drv, nov plug za oranje, sod vina in še nad 300 krasnih dobitkov). Tombolska karta stane samo 2 Din. Zato vsi po srečo na Polensak!

Politični pregled

Kakor poročajo z Dunaja

je avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg nenadno z letalom odpotoval v Rim,

kjer se sestane z Mussolinijem. V avstrijskih uradnih poročilih navajajo, da je kancelar od-

potoval v Italijo le na krajši oddih, kar pa ni verjetno. Vse kaže, da je vzrok v pogajanjih med Italijo in Nemčijo, pri katerih ima važno vlogo tudi avstrijsko vprašanje. Avstrijska vlada se boji, da ne bo Italija preveč popustljiva nasproti Nemčiji glede Avstrije. Če bi Italija Nemcem priznala kakršnokoli pravico v Avstriji, bi to pomenilo polom sedanje avstrijske vladavine in Avstrija bi bila izročena narodnim socialistom v milost in nemilost. Veliko razburjenje v Angliji in Ameriki je povzročilo pretekli teden dejstvo, da

so Japonci zasedli Peking.

s čimer so postali gospodarji vse severne Kitajske. Angleži in Američani se boje, da bodo Japonci po vzgledu Italije v Abesiniji postavili na Daljnem vzhodu zainteresirane sile pred izvršeno dejstvo in zasedli vso Kitajsko. Argentinski zastopnik pri Društvu narodov v Ženevi je izrazil željo, naj se takoj po zasedanju sveta Društva narodov sestane skupščina Društva narodov, ki naj sklepa

o sankcijah proti Italiji, o aneksiji Abesinije in o prenosu ali razpustu Društva narodov.

V splošnem sodijo, da bo večina članov Društva narodov argentinski predlog ugodno sprejela. Po nekkih vesteh iz Londona, bo Anglija, zagovarjala podaljšanje sankcij do septembra.

Domače novosti

* **Knez namestnik Pavle Nikoli Tesli.** Nj. Vis. knez namestnik Pavle je poslal Nikoli Tesli naslednjo brzojavko v New York: Pri srčno čestitam k osemdesetletnici vašega plodnega življenja z najboljšimi željami za srečno in dobro zdravje. Nikola Tesla je odgovoril z brzojavko: Vaša pozornost me je globoko počastila. Želim iz vsega srca, da bi Vaše Visočanstvo še dalje z uspehom reševalo važne naloge Jugoslavije in z enako odločnostjo delalo za napredek našega ljubljene naroda. Vse zadovoljstvo in srečo želi Nikola Tesla.

* **Občinske volitve v štirih slovenskih občinah.** »Službeni list banske uprave« objavlja razpise občinskih volitev za občine Prečno, St. Peter, Rajhenburg in Senovo. Volitve bodo v Rajhenburgu in Senovem v ponedeljek.

DOMA

28

Tedaj se je nestrpno dvignil:

»Ze večkrat sem ti rekel, da ne more postati nikoli moja vnukinja, ker jo sovražim, kakor sovražim njeno mater. Ona mi je vzela sina in mu branila, da bi se vrnil. Ali ne bi bil že davno prišel domov, če ga ne bi bila ona zaslepila? Ona mu je bila vsa ta leta vse, mene, svojega očeta pa je pozabila.«

Razburjeno je govoril in stopal po sobi. Perina slepega tovarnarja še nikoli ni videla tako vznemirjenega.

Iznenada pa je obstal pred njo:

»Pojdi v svojo sobo!« ji je velel. »In nikoli — ali slišiš? — nikoli mi več ne govori o tej izgubljenki. Kdo ti je dal pravico, da se vtikaš v to zadevo? Kdo ti je naročil, da me izprašuje o takih rečeh?«

Perina ga je presenečeno pogledala, potem pa se je zbrala:

»Nihče, gospod, ni tega naročil. Samo mislila sem... Tudi jaz sem otrok brez staršev, pa sem govorila, kakor mi je ukazovalo srce, in namestu vas sem mislila na vašo vnukinjo.«

Malo se je pomiril, toda še zmerom se mu je videlo, da je razburjen; ko je dodal:

»Če nočeš zamere, mi nikoli več tega ne omeni. Saj moraš videti, da me boli!«

»Oprostite mi,« je rekla in solze so ji dušile glas, »seveda molčati bi bila morala.«

»In to še toliko bolj, ker je vse, kar si rekla, zaman.«

ŠESTINTRIDESETO POGLAVJE

Blisk z jasnega.

Ker gospod Vulfran ni mogel dobiti od svojega dopisnika nobene vesti o tem, kje se zdaj mudi njegov sin, je dal objaviti v najbolj razširjeni indijski in angleški list oglaš, v katerem je obetal za vsako še tako malenkostno, a zanesljivo obvestilo o svojem sinu, nagrado štirideset funtov. In ker je kmalu dobil pismo, kjer so mu sporočili, da je Edmund potoval najbrž v Egipt in v Turčijo, je dal isti oglaš še v časnike iz Egipta in Turčije. Ničesar ni maral opustiti, tudi najneverjetnejšega in nemogočega ne. Saj bi se utegnilo zgoditi, da bi mu prišla pomoč od tam, kjer jo je najmanj pričakoval.

Ker ni hotel odkriti svojega imena, da bi se ognil moledovanju in raznim nepoštenim ljudem, se je poslužil naslova svojega bančnika v Amiensu. Ta je dobival vsa pisma in jih potem pošiljal slepega tovarnarju.

Toda čeprav je bilo teh pisem obilo, vendar ni bilo med njimi niti enega, ki bi ga lahko resno vzel. Večji del so jih pošiljali razni agenti, ki so se ponujali, da bodo kaj zvedeli, če jim pošlje za trud in raziskovanje kar naprej nekaj predujma. V drugih pisemih so bile same fantazije. Nekatera so sporočala dogodke, ki so se zgodili pred petimi, deseti, ali celo dvajsetimi leti. Niti eno pismo se ni nanašalo na dogodke zadnjih treh let, kakor je zahteval tovarnar.

Perina je imela nalogo, da je ta pisma prebirala in jih prevajala, in čeprav ni bilo v njih nič pomembnega, vendar gospod Vul-

fran ni obupal in izgubil trdnega prepričanja, da bo prej ali slej dobil kakšno natančnejše sporočilo.

Oglase je še zmerom objavljala.

Nekega dne pa je prišlo pismo iz Sarajeva v Bosni, ki je kazalo, da se morda skriva za njim kaj resnega. Napisano je bilo v slabi angleščini in je poročalo določna dejstva o gospodu Edmundu do novembra preteklega leta. Na koncu je bilo napisano, da ve pošiljatelj še marsikaj in da bo vse sporočil, če mu bodo zanesljivo plačali obljubljenih štirideset funtov. Če se naročnik oglasa strinja s tem pogojem, naj odgovori v Sarajevo, pošto no ležeče.

»Ali zdaj vidiš, da sem imel prav?« je vzkliknil gospod Vulfran Perini. »Mesec november ni še daleč.«

Z veseljem, ki ga je občutil v tem poročilu, pa se je pomešala še neka skrb. Zdaj bo naposled zvedel za svojega sina, toda utegne se zgoditi, da te vesti ne bodo tako lepe, kakor si jih je bil zamišljal.

Vendar pa je še tisti dan poklical svoja dva nečaka in ravnatelja Talouela.

»Nekaj veselega vam lahko sporočim,« je rekel. »Danes sem dobil vesti o Edmundu. Lanj novembra se je mudil v Bosni.«

Lahko si mislimo, kako so bili vsi trije presenečeni. Takoj se je nanesla vest o neprilakovanem pismu po vseh tovarnah. Ljudje so že govorili, da se bo tovarnarjev sin prav kmalu vrnil.

»Ali je mogoče?« so se izpraševali.

»Če se hočete prepričati, pogledajte samo, kako se drži obo nečaka in Talouel,« so dejali drugi.

liek 29. junija, a v Prečni in St. Petru v nedeljo, 12. julija. Vse štiri volitve so posledica izvedene prerazdelitve prizadetih občin. Iz dosedanje občine Prečne so bili izločeni nekateri kraji in iz njih osnovana nova občina St. Peter. Prav tako so bili iz dosedanje občine Rajhenburga izločeni razni kraji, tako da sta nastali dve občini: Rajhenburg in Senovo.

* **Ustanovitev novih občin.** Notranji minister je podpisal uredbe o spremembah nekaterih dosedanjih občinskih mej. V novomeškem okraju se iz občine Brusnic izloči nekdanja samostojna občina Orehovica in postane spet samostojna občina. Na enak način se spet ustanovijo bivše samostojne občine Ardovec v novomeškem in Razbor in Stari trg v slovenjgraškem srezu. K Staremu trgu pridejo poleg tega še kraj Ruduš iz občine Podgorja in bivši občini Vrhe in Sele iz občine Pameč.

* **Premog za železnice.** Po vestih iz ministrstva za promet je razdelitev premogovnega kontingenta za mesec junij začasna in ni odločilna za morebitne popravke za ostalo dobo proračunskega leta. Ministrstvo za promet je prvotno sestavilo predlog, po katerem bi se celotni kontingent za državne železnice zvišal za približno 6000 ton mesečno. Ta količina pa bi se morala razdeliti med premogovnike izven Slovenije. Ta razdelilni predlog ministrstva za promet ni bil odobren v ministrskem svetu. Zato je izdelalo ministrstvo za promet nov predlog, v katerem je upoštevalo tudi trboveljske premogovnike tako, da jim je dodelilo 500 ton (50 vagonov) mesečno več, kakor je znašal dosednji kontingent. Ker pa imajo naše železnice še močne rezerve, so naročile za mesec junij samo 70 odstotkov rednega mesečnega kontingenta. V maju je znašalo naročilo samo 60 odstotkov in je torej za junij kontingent, čeprav zelo skromno, vendarle povečan in v ministrstvu za promet se računa zato tudi z boljšo zaposlitvijo v slovenskih premogovnih revirjih.

* **Razpust ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.** Kakor poročajo listi, je minister za trgovino in industrijo razrešil vse svetnike in člane predsedstva Zbornice za TOI v Ljubljani. Obenem je postavil za komisarja inšpektorja banske uprave g. Franca Logarja.

In res je bilo zanimivo gledati obraze nečakov Teodorja in Kazimirja, še bolj pa Talouela, ki je že mislil, da je določen za bodočega gospodarja velikega podjetja, pa je zdaj doživel tako neprijetno presenečenje.

Bilo pa je tudi obilo ljudi, ki niso mogli verjeti, da se bo sin vrnil.

»Starj je bil ž njim prestrog,« so pravili. »Sin pač ni zaslužil, da ga je za nekaj manjših dolgov poslal v Indijo. In ker ga je pogljal od doma, si je tam doli ustvaril nov dom.«

»Pa vendar pravijo, da se mudi v Bosni, v Turčiji ali kje. Morda se vrača domov. Saj gre vendar pot iz Indije tudi čez Bosno.

Taki in podobni ugovori so se slišali.

Gospod Vulfran se je neprestano pogovarjal s Perino o sinovi vrnitvi:

»Zdaj je samo še vprašanje časa,« ji je rekel. »Bosna ni Indija in vmes ni nobenega morja, kjer bi mogel izginiti. Če je bil v novembru tam, bomo kmalu dobili sled, po kateri ga bomo odkrili.«

In zdaj je morala poiskati Perina v knjižnici vse knjige, ki so govorile o Bosni in iz njih je brala slepemu tovarnarju, kakšne razmere vladajo tam. Gospod Vulfran po teh popisih nikakor ni mogel spoznati, s kakšnim namenom bi se bil utegnil njegov sin odpraviti v to deželo, kjer vendar ni nobene priložnosti za dobro trgovanje.

»Morda je samo mimo grede ostal nekaj časa tam,« je dejala Perina.

»Najbrž,« je odvrnil tovarnar, in to je še en dokaz več, da se vrača domov. In če se mudi tam, je prav verjetno, da nima seboj hčere in žene, kajti Bosna ni dežela, kjer bi

* **Krasen uspeh ljubljanskih malih harmonikarjev.** Mali harmonikarji profesorja Pavla Rančigaja iz Ljubljane so priredili nedavno nedeljo dva koncerta v prelepi Savinjski dolini in sicer v Grajski vasi in na Groblji. Ljubljanski malčki so doživeli zmagoslavje v Savinjski dolini že lani, ko so koncentrirali v St. Juniju ob Taboru in v Prekopi. Pa so bili tudi zdaj deležni velikega uspeha. Oba koncerta sta bila tako obiskana, da je zmanjkalo vstopnic. Harmonikarje so spremljali goslarji. Tako vse kaže, da si profesor Rančigaj resno prizadeva ustvariti močan mladinski godalni orkester, hkratu pa mestno mladno, ki je od naroda skoro odtrgana z narodom zblizati. Na vsakem koncertu so malčki izvajali 36 slovenskih, hrvatskih in srbskih narodnih in umetnih pesmi in bili deležni viharnega odobravanja. Mladim harmonikarjem in zlasti njihovem učitelju in vodji profesorju Pavlu Rančigaju je na uspehu le čestitati!

* **Mezdno gibanje stavbinskega delavstva v Ljubljani.** V torek je začelo v Ljubljani stavkati okrog 2.500 stavbinskih delavcev, ki jim podjetniki niso hoteli zvišati res nizkih mezd. Delavstvo zahteva mezde v majah od 3.50 do 7.50 Din na uro za mladoletne da zidarjev prve kategorije.

* **Bosanski duhovniški spor.** Katoliško župnijo v Zenici so doslej oskrbovali frančiškani, ki imajo tam svoj samostan in lepo posestvo. Nadškof dr. Šarič je, kakor zatrjujejo frančiškani, brez potrebe ustanovil tam še eno župnijo s posvetnimi duhovniki in ji je pridobil v uživanje del frančiškanskega posestva. Skoro stočasno je nastal še drug spor. Referent za katoliško cerkev v ministrstvu pravde frančiškan dr. Čičić je bil iz Rima opozorjen, da se obnaša tako, kakor ne gre za katoliškega duhovnika. Izkazalo se je, da ga je pri Vatikanu obtožil nadškof Šarič, češ da je versko pre malo goreč. Frančiškani v Zenici so tožili nadškofa Šariča pred sreskim sodiščem zaradi svoje zemlje. dr. Čičić pa je vložil tožbo pred sarajevskim sodiščem zaradi obrekovanja. O prvi tožbi se bo menda vršila razprava, osebno tožbo pa je moral dr. Čičić umakniti, ker je bil od cerkvenega oblastva opozorjen, da je po cerkvenem pravu zanj kot duhovnika nedopustna in bi ga zadela občutna cerkvena kazen, lahko tudi izobčenje, če bi vztrajal pri tožbi. Posebno dr. Čičić je zbudil v vsei jav-

nosti veliko zanimanje. Dr. Čičić je znan kot odličen duhovnik, a njegov položaj ga povsem razumljivo spravlja v dotik z drugovrnci, predvsem s pravoslavnimi.

* **Birma v Ljubljani.** Na oba praznika je škof g. dr. Rožman v stolnici birmoval otroke, in sicer jih je bilo letos oba praznika pri birmi 1798, to je nekoliko manj kakor lani. Izostal je dotok birmancev iz neposredne ljubljanske okolice in pa z Dolenjskega, kjer je škof g. dr. Rožman nedavno birmoval.

* **Velike vozne olajšave za ljubljanski velesejem** do 8. t. m. nudi potnikom železniška uprava. Z rumeno izkaznico, ki jo za 2 Din dobite pri postajni blagajni, kupite celo vozovnico do Ljubljane, kjer vam bodo na velesejmu potrdili obisk, nato pa se boste mogli brezplačno vrniti domov. Za dopotovanje velja ta olajšava do vstetega 8. t. m., za povratek pa do vstetega 16. t. m.

* **Knjižica o raku.** Društvo za proučevanje in pobijanje raka v Ljubljani bo v kratkem izdalo knjižico z glavnimi smernicami za uspešno pobijanje raka in splošnimi navodili, kako naj vsak posameznik poizkuša pripomoči k zgodnjemu spoznavanju te bolezni. Knjižica bo spisana tako, da bo vsakomur razumljiva. Kdor že zdaj naroči knjižico, naj pošlje obenem z naročilom 6 Din. Pozneje bo cena znašala 10 Din. Naslov za naročila: Društvo za proučevanje in pobijanje raka v Ljubljani, Stara pot 3.

* **Stoletni stavec se je oženil s 17letnim dekletom.** Te dni se je poročil v bosanski vasi Ag. čih stoletni stavec Dževad z lepo sosedovo hčerko 17letno Zejno. Dekle je eno izmed najlepših in najbogatejših v vasi in marsikateri fant se je oziral za njo, pa se je zaljubila v stoletnega starca in ga vzela za moža.

* **Zbor brez govorov.** Zanimiv sestanek je bil na binkoštno nedeljo v gostilni »Vinskem hramu« v Mariboru. Tamkaj so se namreč zbrali k občnemu zboru mariborski in okoliški gluho-nemi, ki imajo tudi svoje društvo. Mnogi so z zanimanjem spremljali potek občnega zbora, ki je bil brez vsakršnih govorov in ki se je vršil v znamenju zanimivega sporazumevanja z znaki, ki se ga poslužujejo gluho-nemi.

* **Na Črnem vrhu je strela zažgala hlev, v katerem je zgorelo 12 glav živine.** Na Črnem vrhu v Polhovgrajskih Dolomitih je ne-

bilo prijetno potovati z družino. Najbrž ju je pustil kar v Indiji.

»Ko Perina ni na te besede nič odgovorila, ji je rekel:

»Kaj misliš? Zakaj mi ne odgovoriš?«

»Ker se ne upam biti drugega mnenja kakor vi.«

»Saj vendar veš, kaj želim. Odgovori, kakor misliš.«

»Vem, da vam je največkrat všeč, da povem to, kar mislim. Včasih je pa tudi narobe. Ali mi niste pred nekaj dnevi prepovedali govoriti o tistem dekletu? Nočem vas spet razžaliti.«

»Prav nič me ne boš razjezila, če mi poveš vzroke, zakaj naj bi bili potovali z njim skozi Bosno.«

»Najprej je to, da Bosna le ni dežela, kjer ženske ne bi mogle potovati, zlasti če so te ženske še tudi čez indijsko gorovje, ki ni prav nič lažje kakor balkansko. In drugič je še nekaj. Če je gospod Edmund potoval skozi Bosno, ne uvidim, zakaj ne bi bil mogel vzeti seboj žene in hčere, ko vendar vsa pisma, ki ste jih dobili iz raznih indijskih pokrajin, jasno pišejo, da sta bili povsod ž njim. Naposled bi rekla še nekaj, kar se najbrž ne bo ujemalo z vašim upanjem.«

»Le povej mi vzlic temu.«

»Prav. Toda najprej vas moram prositi, da v molih besedah ne vidite ničesar drugega kakor skrb za vaše zdravje, ki bi ga hudo zadelo, če se vam to, kar skušate dognati, ne bi posrečilo. Saj je tudi to mogoče.«

»Razločneje mi povej!«

»Iz poročila, da je bil gospod Edmund novembra v Sarajevu, sklepate, da se mora kmalu vrniti!«

»Seveda.«

»Pa je vendar mogoče, da ga nekaj zadržuje, ker ga še ni... Utegne se zgoditi, da se je premislil, ali pa, da je izgubil.«

»Izgubil?«

»Morda se je vrnil v Indijo... ali pa kam drugam. Kaj pa, če je odpotoval v Ameriko?«

»Tako hudo menda ne bo.«

»Morda, gospod, ne bo tako hudo, toda človek mora biti na vse pripravljen...«

»Kako misliš?«

»Poglejte, kako razburjeni ste, kar ste dobili sporočilo iz Sarajeva in vendar bo treba še nekaj dni čakati, da boste kaj novega zvedeli. Nedavno že niste skoraj nič več kašljali, zdaj pa se vam kašljanje vsak dan ponavlja. V obraz ste rdeči in vsak trenutek vam nabrukeje žile na sencih. Kaj se vse lahko še primeri, če boste morali še dolgo čakati na odgovor — ali pa če ne bo vse tako, kakor pričakujete? Zato sem zelo v skrbeh. Zato sem tudi rekla, da ne smete preveč trdno zaupati. Poglejte, tudi pri meni je bilo tako. Moja mati je zbolela. Prepričana sem bila, da bo vse minilo, čeprav je zdravnik zatrjeval, da ni nič hudega. Potem pa je iznenada prišel usodni udarec in mati mi je umrla. In če pomislim na to, sem vselej v skrbeh...«

Solze so jo prevzele in ji ustavile besede.

»Nikar ne zbujaš teh žalostnih spominov, ubogo dekle,« je delal gospod Vulfran. »Če si bila tako okrutno preizkušena, vendar še ni rečeno, da je na svetu sama nesreča. To bi bilo preveč žalostno in preveč nepravilno.«

čavno divjalo tako silno neurje, kakršnega tamošnji ljudje že dolgo ne pomnijo. Med strašno nevilito je strela udarjala vse vprek in usula se je toča tako na debelo, da je ponekod ležala še naslednjega dne. Najhuje je prizadelo posestnika Franceta Mačka, ki mu je zgorel hlev in z njim vred 12 glav živine. Mačkovi so bili vsi doma, ko je treščilo v njihov hlev. Maček je pohitel proti hlevu, da reši živino, toda bilo je že prepozno. Strela, ki je udarila v hlev, je najbrž nekaj govedi ubila, druge pa omamila. Hlev je v nekaj minutah zajel ogenj in ga upepelil z 12 glavami živine. Strela je udarjala tudi drugod. Pri nekem posestniku so prestali obilo strahu. Strela je udarila v hišo, skočila skozi dimnik v sobo in je tamkaj skakala od žebja do žebja in snemala skke, ki so kar zapovrstjo letele z ometom vred na tla.

*** Smrtna žrtev planin.** Dva ljubljanska akademika, Lovša in Pieterski, sta se napotila za praznike v Kamniške planine. Dospele sta že v soboto na Korkško sedlo. Tam kaj sta se pomenkovala z oskrbnikom Francetom Erjavškom in izjavila med drugim, da imata namen preplezati Kalško goro. Oskrbnik jima je to odločno odsvetoval, vendar mladenčca nista hotela odstopiti od svojega namena. Prenočila sta v koči, zjutraj pa sta se odpravila na pot. Oskrbnik ju je še enkrat nujno posvaril. Vse prigovarjanje pa ni zaleglo. Preplezala sta vso stano in se že vračala po snežišču domov, ne da bi bila navezana na vrvi, kar je bila velika neprevidnost. Bila sta po vrhu še brez cepinov, kar je postalo zanju usodno. Lovša se hotel po običaju zapeljati po snegu. Izgubil je ravnotežje in ker se ni mogel ustaviti, ga je zaneslo v prepad. Njegov tovariš je začel klicati na pomoč. Po naključju ga je slišal planinar Maks Jamnik in mu prišel pomagal. Truplo nesrečnega Bojana Lovše so našli v ponedeljek dopoldne in ga prenesli v Kamniško Bistrico. O nesreči je bil obveščen tudi pokojnikov oče, upokojen orožniški narednik, ki stanuje v Ljubljani. Oče se je skupaj s hčerko takoj odpeljal v Kamnik, odkoder se je prepeljal z avtomobilom v Kamniško Bistrico, da uredi vse potrebno za pokop ljubljenskega sina edinca. Pokojni Bojan Lovša je šel šele 21 let in je bil slušatelj rudarskega oddelka Ljubljanske univerze. Bil je nadarjen in priljubljen mladenič.

*** Usodna ročoborba s smrtnim izidom.** Bilo je novembra lani, ko je pri Sv. Janžu na Kronske gori povabil posastnik Ivan Viher mlajšega brata na koline. Naslednjega dne so pripeljali Franca Viherja s strto hrbtenico v celjsko bolnišnico, kjer je umrl. Njegova smrt je bila zavita v skrivnost, ki se je odgrnila šele te dni, ko je Ivan Viher razodel ženi pokojnega brata doslej prikrivani vzrok smrti pokojnega brata Franca. Ko so namreč takrat sedeli pri kolinah dobre volje pri mizi, sta se brata Franc in Ivan domislila, da bi preizkusila svoje moči. Ko sta se metala, je Franc priletel s toliko silo na tla, da je obležal v nezavesti s strto hrbtenico. Žena pokojnega Franca je zdaj zadevo prijavila oblastvom in je tukašnje državno tožilstvo uvedbo proti Ivanu Viherju postopanje.

*** Neznani utopljenec.** Iz Save so blizu Boštanj potegnili te dni truplo neznanega utopljenca. Truplo je ležalo v vodi najbrž že nad tri tedne. Utopljenec, ki je star približno 30 let, je imel na sebi zakrpano zelenkasto srajco, riavkasto jopo in temne hlače. Pri njem niso našli nikakih listin, pač pa pisimo brez ovitka, naslovljeno na neko Karolino. Utopljenca so pokopali na pokopališču v Radni.

*** Košir je umrl za poškodbami.** Dne 22. aprila je delal 30letni delavec Viktor Košir iz Radeč v kamno-omu. Med kopanjem se je nenaadno utrgal plaz zemlje in mladega delavca zasul. Nesrečnežu je zlomilo hrbtenico in so ga v brezupnem stanju prepelali v ljubljansko bolnišnico, kjer je zdaj med prazniki umrl.

*** Šibenški krojač se je moral za svojo dediščino boriti z ameriškim sleparji.** Brat Petra Berceta siromašnega krojača v Šibeniku, po rodu Slovenca z Bregane, Martin je pred 30 leti pobegnil z Dunaja, kjer je služil vojaške, ker so ga avstrijska oblastva preganjala zaradi njegovega nacionalizma. Kot vojaški begunec se je prethotopil v Italijo, odkoder se je napotil v Ameriko. V Zedinjenih državah je kmalu obogatel. Postal je ravnatelj neke tvornice in je bil delničar neke železniške družbe. Ob smrti je bil lastnik velikega nebotičnika v Newyorku. Decembra l. 1934 je Martin Berce umrl. Ameriška oblastva so nekaj časa brezuspešno iskala dediča. Pa se je za dediča prijavila neka Margareta Friedma-

nova, češ da je pokojnikova prijateljica in da ji je pokojnik pred smrtjo obljubil podedovanje. Pri tem se je Friedmanova poslužila zvižaje. Pisala je pokojnikovemu bratu Petru v Jugoslavijo, da je Martin Berce zaradi raznih špekulacij čisto obubožal. Petru Bercetu se je videla reč sumljiva, pa je to javil našim oblastvom in naš konzul v Newyorku g. Janković je ugotovil, da se je Margareta Friedmanova v družbi z več mladimi pustolovci hotela na sleparski način polastiti Bercetove zapuščine. Na posredovanje našega konzulata je newyorška policija aretirala Friedmanovo in več njenih pajdašev. Vse kaže zdaj, da bo šibenški krojač dobil milijone. Pravijo, da je vsa zapuščina cenjena na 20 milijonov dinarjev.

*** Divjanje strele.** Neurje je v četrtek zvečer besnelo preko Dravskega polja. Vmes je udarjala strela in med drugim treščila v hišo posestnika Jožefa Vandurja v Orehovi vasi. Po srečnem naključju je ostal pri življenju posestnik Jožef Vandur, ki je ob času neurja bil v lopi. Prav tako je udarila v hišo Vandurjevega sosedu posestnika Franca Žigerta in pobila vse kokoši v Žigertovem kurniku. Dalje je treščila v hlev posestnika Antona Lobnika v Orehovi vasi in opazila hlanca, ki ga je vrezlo med krave. K sreči pa je ostal nepoškodovan. K sreči strela ni nikar užgala.

*** Načeno truplo utopljenca.** Dne 6. maja je pri železniškem mostu na Poganku pri Litiji utonil 24letni samski delavec Rovšek Ludovik iz Hotiča. Te dni pa so pod vasjo Šmarčnem v občini Boštanj našli ob bregu Save v vodi truplo utopljenca in ga potegnili na suho. Orožniki iz Radne so na podlagi osebnega popisa orožniške postaje v Litiji v utopljenca spoznali Rovška.

*** Reka je odnesla brod in brodarja.** Med Jelovcem in Bistrico obratuje preko Drave brod, ki ga je vozil brodar Josip Čapla. Te dni je brodar zaslial klice z desnega dravskega brega. Na bistriški strani je bilo več ljudi, ki so ga klicali, naj jih prepelje na drugo stran. Čapla je skočil v brod ter odrinil od brega. Ko pa je prvozil nekako v sredno reko, se je železna vrva zaradi silnega priske deroče vode pretrgala. Brodar Čapla je vrglo na glavo iz čolna v vodo, brod pa je deroča voda odnesla. Vsi otprli so ljudje na bregu opazovali strašen prizor. Brodar se ni več pokazal na površju umazane reke.

Vsak dan sta se tako pogovarjala in nestrpno čakala pisma iz Saraeva.

Toda pisma ni bilo, pač pa je nekega dne prišel bančnik sam.

Ko je zjutraj postopal ravnatelj Talouel po verandi, z rokami v žepih, in oprezoval, kaj se godi po tovarniških dvoriščih, ga je zagledal, ko se je pripeljal skozi velika vrata, in z resnim obrazom krenil proti pisarni.

Tedaj mu je stopil hitro naproti in mu hlastno rekel: »Sodim, da prinašate slabe novice, dragi gospod.«

»Da, slabe.«

»In ničesar drugega ni bilo mogoče spraviti iz bančnika.«

Talouel je izpraševal in izpraševal, bančnik pa je samo rekel: »Ali je gospod Vulfran v pisarni?«

»Seveda.«

»Tako moram govoriti z njim.«

»Ampak...«

»Ali me niste razumeli.«

Talouel se je zdrnil in zaleceljal:

»Gospoda Vulfrana boste dobili v pisarni.«

Potem je šel.

Ker bančnik topot ni bil prvič v tovarni, je hitro našel kabinet gospoda Vulfrana. Za trenutek je obstal pred vrati, da bi pomislil, kako naj začne.

Ni še potrkal, ko je že zaslišal tovarnarjev glas, ki mu je velel, naj vstopi.

Zdaj se ni mogel več obotavljati. Stopil je čez prag in dejal:

»Dobro jutro gospod Vulfran.«

»Kako vi ste prišli? Kaj vas je pa prineslo k meni?«

»Danes sem imel tu v bližini nekaj opravkov,« se je izgovoril bančnik. Zato sem prišel

tudi sem, da vam prinesem novice iz Saraeva.«

Perina, ki je slonela za svojo mizo, je takoj vedela, kakšne vesti prinaša bančnik. Prebledela je in vztrepetala.

»No?« je vprašal gospod Vulfran in nestrpno vsial.

»Sporočila niso taka, kakor ste jih najbrže pričakovali.«

»Ali je morda človek, ki mi je pisal, kakšen slepar, in me hočejo ogolufati za tistih štirideset funtov?«

»Nasprotno vse kaže, da je poštenjak.«

»Ali mar ničesar ne ve?«

»Njegova sporočila so zelo verjetna...«

Zal.«

»Zal?«

»To je bila prva beseda dvoma, ki jo je izgovoril slepi tovarnar. Potem se je pokazal na njegovem obrazu tesnoben mir. Presenečeno, prestrašeno je čakal.«

»Ali torej nimate po mesecu novembra nobenih vesti o Edmundu?« je vprašal.

»Ne, nobenih.«

»Toda kakšna so sporočila iz tistega časa? Kdo dokazuje, da so resnična in da se je moj sin takrat res mudil v Saraevu?«

»Dobil sem uradne dokose, ki jih je potrdil francoski konzul v Saraevu.«

»In kaj pripovedujejo ta sporočila? Povejte mi vendar!« je nestrpno vzkliknil gospod Vulfran.

»V novembru je prišel gospod Edmund v Saraevo... kot fotograf.«

»Kaj naj to pomeni? Kaj ne, reči mislite, da je imel s seboj fotografski aparat...«

»Ne. Imel je voz, kakršnega imajo potujoči fotografi. Z njim je potoval s svojo družino.

Nekaj dni je slikal ljudi na nekem sarajevskem trgu.«

Listal je po papirih, ki jih je razgrnil na robu tovarnarjeve mize.

»Ker ste dobili listine, jih kar preberite, mu je velel gospod Vulfran. Tako bomo hitreje vse zvedeli.«

»Prebral vam jih bom. Rekel sem vam, da je na Filipovičevem trgu fotografiral ljudi. V začetku novembra je zapustil Sarajevo in odpotoval proti...«

Iznova je pogledal v svoje papire:

»... proti Travniku« je nadaljeval, »in tam je zbolel... ali pa je prišel že bolan v neko vasi, ki leži med obema mestoma...«

»Moj Bog!« je vzkliknil gospod Vulfran. Kaj naj to pomeni?«

Krčevito je sklenil roke, in obraz se mu je spajal. Po vsem telesu je vzdrtel, kakor bi bil pred seboj zagledal pošastno sliko.

»Ali imate dovolj moči?« je dejal bančnik in glas se mu je tresel.

»Noben moči ni proti smrti,« je mrtvo rekel starič. »Moj sin...«

»No, da, nič ne pomaga — zvedeti morate strašno resnico. Sedmega novembra... je gospod Edmund... umrl za pljučnico v Brusovahi.«

»To je nemogoče.«

»Zal, je resnično gospod. Tudi jaz sem si misljal, da je nemogoče, ko se dobil te listine, čeprav je francoski konzul potrdil prevoj. Ker nisem mogel verjeti, sem včeraj, ko sem listine dobil, takoj brzojavil našemu konzulu v Saraevo, naj potrdi pristnost listin. Tu imate odgovor. Glas je: »Listine so prave, pogrešanec je res umrl!«

(Dalje)

* **Samomor služkinje.** Delavec Kobljeve tovarne Fran Artač, stanujoč v Notranjih gorah, je te dni šel kositi na travnik ob Ljubljani v bližini Podpeči. Na kopici sena je zapazil lepo zloženo žensko obleko: ženske čevlje, plavo karirano volneno žensko jopo, ročno torbico, v kateri so bile razne malenkosti in s trdo roko pisano pismo, v katerem se neka ženska poslavlja od tega sveta in sporoča, da odhaja v smrt iz obupanosti in zaradi hude borbe zakruh. Ženska prosi, naj vse reči podarijo kakšni ubogi ženski. Podpisala se je za Jakšovo Angelo, služkinjo iz Ljubljane. O najdbi je bila obveščena orožniška postaja v Podpeči. Najbrže je samomorilka skočila v Ljubljano.

* **Nova žrtev Drave.** V Vurmatu se je pripetila huda nesreča. Komaj 14-letni posestnikov sin Franc Breznik se je pridružil 15-letnemu pastirju Ivanu Štaferju, ki je služil pri posestniku Valentinu Štanglju na Zgornjem Boču in oba sta stopila v čoln, ki je bil privezan na verigi na Dravi pred Šturmovo gostilno. Veriga je precej dolga in fanta sta veslala v privezanem čolnu po pristanu sem in tja. Naenkrat pa je čoln zadel v podvodno klado in sunek je zvrnil mladega Breznika na glavo v vodo. Breznik se ni več prikazal na površju. Drava ga je odnesla in ga te dni naplavila v Žahovcih, kjer je našel truplo posestnik Jakob Hrovat.

* **Požar v Pretrežu.** Zgorelo je gospodarsko poslopje Antona Kuharja v Pretrežu. Škoda je le delno poravnana z zavarovalnico.

* **Strele je zažigala in omamlala.** Nedavno popoldne so se začeli zbirati nad Karmnikom težki oblaki, ki niso obetali ničesar dobrega. Kmalu se je razvnela strašna nevihta. V Smartnem je strela udarila v hišo posestnika Janeza Ulčarja in Martina Laznika. Na mah sta bili obe hiši v plamenih. Ogenj je zajel tudi obe gospodarski poslopji poleg njiju. Gasilci, ki so prišli na pomoč iz Duplice in Homca, niso mogli ničesar več oteči, ker se je ogenj širil prav z bliskovito naglico. Rešili so le pohištvo in gospodarsko orodje in obvarovali požara sosednje lesene, s slamo kriti hiše v neposredni sosesčini. Tudi v Nožcah pri Homcu je strela tresčila v neko hišo, v kateri je razbila vsa stekla na oknih in omamlala 29 let staro Marijo Zupanovo, ki je stala ob oknu. Prav tako je v Volčjem potoku udarila v hišo posestnika Škerjanca. Vsa stekla na oknih so razbita in zidovi ožgani. Strela je v tej hiši omamlala 14letnega domačega sina Karla. Obema se v ostalem ni pripetilo nič hudega.

* **Zaradi bede v strašno smrt.** V Oseku pri Sv. Marjeti ob Pesnici so našli v hlevu oboženega 42letnega posestnika Alojzija Kranca. Ugotovili so, da je Kranca pognala v tako žalostno smrt beda, v kateri je živel zadnja leta s svojo ženo in tremi nedoletnimi otroki. Z ubogo vdovo in tremi otroci iskreno sočustvujejo vsi sosedje.

* **Požar pri Komendi.** Te dni je nastal požar v gospodarskem poslopju posestnika Franceta Jeriča pri Križu pri Komendi in upepelil poslopje. Zgorelo je tudi mnogo kreme, gospodarskega orodja in vozov. Bila je nevarnost, da se požar razširi tudi na Jeričevo hišo. Z največjim naporom so gasilci iz Duplice in Most požar omeili. Izredno požrtvovalno je sodeloval pri gašenju židarski poslovođa Viktor Dimc. Kako je požar nastal, ni znano.

* **Ogenj v Rakitni.** Zadnjič smo poročali o požarni nesreči, ki nedavno zajela dva posestnika v Novakih pri Rakitni. Nekaj dni nato pa je ogenj upepelil kozolec posestnika in čevljarja Jožeta Debeveca v Rakitni nedaleč od župne cerkve. Kako je nastal ogenj, nihče ne ve.

* **Osa je povzročila avtomobilsko nesrečo.** Te dni se je peljal berlinski tovorniški ravnatelj Adolf Penzl s svakinjo na avtomobilu iz Višnje gore proti Grosupljemu. Na koncu klanca se mu je zaletela v voz osa in ga začela nadlegovati. Hotel jo odpoditi je vozač zamahnil po osi, a tisti trenutek je zavozil na oster ovinek. Avtomobil je zdrknil v jarek in tresčill ob brzoiavni drog. Prednji del voza se je razbil, vozač pa je dobil poškod-

be na obrazu in prsih. Močno je bila porazana od razbitih šip tudi njegova sopotnica. Oba se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

* **Priznanje morilcev.** Umor 58letne Marije Penkove iz Podrečja pri Domžalah je zdaj pojasnjen, in to po priznanju obeh glavnih obtožencev. Državno tožilstvo v Ljubljani je sestavilo obtožnico, s katero je v prvi vrsti umora obtožen 37letni Janez Pirce, oženjen klobučarski pomočnik, 28letni France Hribar, posestnik in mizar na Podrečju, pa umora in tatvine. France Hribar je glavno krivdo zvrnil na Janeza Pirca, češ: »Pirce je zadavil Penkovo, jaz sem samo pomagal pri nadaljnjem.« Zasišanje Hribarja je trajalo nad dve uri. Preiskovalni sodnik je nato posebej zasišal tudi Janeza Pirca. Ko mu je predložil Hribarjevo izpoved, je tudi on priznal. Sledilo je skupno zasišanje obeh obtožencev. Oba sta vztrajala pri svojih izjavah in zvrčala krivdo umora drug na drugega. Kakor je pričakovati, se bo razprava vršila ob koncu junija.

* **Obsojen ljubitelj kovine.** Pred malim senatom v Mariboru se je moral zagovarjati 25letni delavec Alojz Bukovič iz Maribora, ki je jeseni ukradel Alojziju Arbeiterju v Dravski ulici 40 kilogramov svinca in 39 kilogramov medenine. Srednj. meseca novembra pa je izkušal vlomiti v Arbeiterjevo pisarno, kjer je imel shranjenega okoli 50 kilogramov bron. Pri tem pa je bil Bukovič zasačen. Obsojen je bil na tri mesece in 15 dni strogega zapore pogojno za dve leti.

* **Sinova sta priznala, oče pa taj.** Pri posestniku Antonu Fuksu v Kicarju so vlomilci odnesli 3.100 Din gotovine in srebrno žepno uro z verižico. Vlom je bil izvršen ob času, ko sta bila Fuks in njegova žena Roza pri maši v Ptuj. Fuks je tatvino prijavil orožnikom v Ptuj, ki so dognali, da je vlom sumljiv 54letni delavec Franc v Kicarju. Pri vladu sta mu pomagala sinova 15letni Anton in 12letni Stefan. Oba sinova sta orožnikom pokazala, na kak način so vsi trije izvršili vlom. Obadva sinova sta izjavo ponovila tudi pred preiskovalnim sodnikom vpričo očeta. Horvat pa kljub jasni izpovedi svojih sinov vlom odločno zanika. Pripomniti je, da je bil možak zaradi tatvine že 14-krat kaznovan.

* **Roparski ali politični umor.** Z avstrijske strani je pripivalo po Murj pred turbinske grablje v tvornici papirja na Sladkem vrhu truplo neznanega moškega. Žrtev je močne in lepe postave, črnih in pokonci striženih las, črnih kratko ostriženih brk in ima dobro ohranjene lepe zobe. Pri pregledu trupla se je ugotovilo, da je bila žrtev umorjena, saj je imela tri občutne poškodbe, in sicer globok vbod na levi strani prsi, zevajočo rano na temenu glave in vbod ob strani usnice proti čelusti, kjer mu je bilo odbitih nekaj zob. Po odredbi zdravnika je bil neznanec pokopan na pokopališču pri Mariji Snežni. Domneva se, da je morilec svojo žrtev stekel, da bi zabrisal vsako sled za seboj, in jo vrgel v reko Muro. Kakšne vrste je bil ta umor, bo morda pokazala preiskava.

* **Lepo je začel.** Pred dnevi je dobil čakovski trgovec Mozeš grozilno pismo z zahtevo, da v najkrajšem času položi 30.000 Din v kuverti na neko mesto na pokopališču. Če tega ne naredi, so neznanci zagrozili s smrtjo njegovemu sinu. Trgovec se je obrnil na policijo, ki je pokopališče zastražila, med tem ko je trgovec šel in položil na označeno mesto kuvert. In res je napovedanega dne prišel na pokopališče deček, ki se je boječe oziral po pokopališču in kar zastavljaj korak, ko je stopal proti mestu, kjer je bila položena kuverta. Navsezadnje je stopil na ta kraj in pobral kuvert. Tisti trenutek pa so ga stražniki že obkolili in ga prijeli. Fant je štel komaj 16 let. Po poklicu je brivski učenec. Je brez staršev. Povedal je, da se je takega dejanja lotil samo zato, da bi dobil denar in si kupil najpotrebnejše. Da bi pri tem ne storil prevelike krivice, si je izbral za žrtev najbogatejšega trgovca. Policija je res našla pri njem seznam potrebščin, ki jih je mislil kupiti. Na seznamu so bili čevlji, ob-

leka, kolo in drugo. Za oprostitev greha pa je določil 100 Din v dobre namene.

* **Mož je ubil ženo.** Med zankcem Gracarjem v Breškem pri St. Janžu na Dolenjskem so bili prepiri na dnevnem redu. Nedavno zvečer sta se spet sprla in med preprirom je mož udaril ženo s topim predmetom tako močno po glavi, da ji je prebil lobanjo. Nesrečnica se je onesveščena zgrudila in naslednjega dne izdihnila, ne da bi se bila zavedla. Orožniška patrila iz Krmelja je Gracaria aretirala in prignala v zapore sreskega sodišča v Radečah.

* **Žrtev poboja.** V celjski bolnišnici je umrl 62letni posestnik Karel Drolc iz Čače vasi pri Rogaški Slatini, ki sta ga poškodovale brata Franc in Jernej Strniševa, sinova posestnice iz Kostrevnice. Uvedena je preiskava.

* **Ponarejeni kovanci.** V okolici Karmnika in pa v gornjegrajskem srezu so se pojavili razpečevalci ponarejenih 20dinarskih kovanec. Orožniki so na sledu enemu izmed razpečevalcev, in sicer nekemu krošnjarju, ki se rad oglašja po gostilnah, kjer oddaja ponarejen denar. Pred dnevi se je ustavil tudi v gostilni Ane Repenškove v Nizki pri Rečici ob Savinji, kjer se mu je posrečilo oddati ponarejen kovanec za 20 Din. Gostilničarka je šele pozneje spoznala ponarejeni novc in je takoj obvestila orožnike. Gre za srbskohrvatsko govorečega razpečevalca visoke postave, ki nosi navadno rjavo obleko, kratke hlače in čepico. Kakor se je še pozneje ugotovilo, je ta krošnjar dober znanec drugega krošnjarja, nekega Djura Kuliša iz primorske banovine, s katerim hodita po sejmlj.

* **Zlobno maščevanje.** Vinogrniku dr. Bujanji v Lovrečanih v Halozah je doslej še neizsleden storilec v kletj izpusil vino iz 16 velikih sodov.

* **Pijani cigani so ponoči oropali trgovino.** Nedavno noč je 15 potujočih ciganov na cesti proti Semiču vdrlo v vinsko klet Matije Sprajcerja iz Stare žage. Cigani so se napili in jo mahili pijani proti Semiču. Ko so prišli do trgovine Josipa Štefana, so zagnali divji krik in začeli streljati. Med divjim kričanjem so pijani cigani vdrli v trgovino in izropali vse, kar jim je prišlo pod roke. Trgovec stanuje v sosednji hiši. Ko se je prebudil, je prižgal luč, a že je začul zmagaj neznan glas, naj upihne luč, ker bodo sicer streljali. V naslednjem trenutku je počilo več strelcev K sreči cigani trgovca niso zadeli. G. Štefan je brž upihnil luč in se zatekel z ženo in drugimi domačini na podstrešje, kamor so pijani cigani streljali skozi strop s puškami in samokresi. Ko so opravili tolovajsko delo, so nakradeno blago povezali v cule in šli svojo pot. Podivjani cigani so pa kmalu prišli v roke orožnikom. Prijeli so jih v Uršnih selih in jih izročili sodišču. Tudi nekaj blaga je dobil g. Štefan nazaj. Ta zločin je ponoven opomin, da je treba cigansko potepanje brezobzirno zatreti.

* **Iz strahu pred sodiščem v smrt.** Že nekaj dni pogrešajo 16letnega čevlarskega vajenca Ivana Martinelija, ki se je pri čevljskem mojstru Jakcu v Slovenski ulici v Mariboru učil obrti. Mladenič je dobil poziv, da se pred sodiščem zagovarja zaradi nekega prestopka. To ga je tako potrla, da je večkrat zatrjeval, da do dneva razprave ne bo več živ.

* **Sodba v razpravi proti Vzajemni pomoči.** Polne tri dni se je pred malim senatom v Ljubljani vršila razprava proti štirim voditeljem bivše zavarovalne zadruga Vzajemne pomoči, katere zadeva je zbudila v javnosti toliko prahu in ki na svojem finančnem obsegu predstavlja eno izmed največjih razprav povojne dobe. Obsojeni so bili: Rudolf Šinkovec na leto dni in dva meseca ječe, denarno globo 1320 Din (v primerj neizterljivosti na nadaljnjih 22 dni zapore) in na plačilo povprečnine 500 Din; v kazen se mu všteje preiskovalni zapor; Avgust Ogrizek na tri mesece in 10 dni zapore, 300 Din globe (v primerj neizterljivosti na nadaljnjih pet dni zapore) oprošča pa se plačilo povprečnine; Jakob Zadnikar na dva meseca za-

pora, 600 Din globe (v primeru neizterljivosti na nadaljnjih 10 dni zapora) in na plačilo povprečnine 500 Din; Janko Poljak je bil oproščen. Prizadetih 19.000 oseb, ki so bile prizadete od Vzajemne pomoči, se napoti na civilnopravno pot. Zagovorniki obtožencev so vložili zoper sodbo priziv, državni tožilec pa je najavil pritožbo zaradi prenizke odmerjene kazni.

*** V skrinjo so se skrili.** Te dni so orožniki zasledovali Lovrenca Hribernika iz Jamnice pri Prevaljah, ker je ukradel nekemu posestniku kravo. Možak se je pred zasledovalci skrili pri posestniku Vrtiču v Jamnici. Ko so orožniki napravili lušno preiskavo, so našli Hribernika v družbi z dvema avstrijskima tihotapcema skritega v veliki skrinji na podstrešju. Dva so orožniki aretirali, tretjemu pa se je posrečilo pobegniti.

*** Otroško trupelce v kanalu.** Delavci so te dni pred staro šišensko cerkvijo čistili zbiralni kanal in naleteli globoko v blatu v kanalu na otroško trupelce. Delavci so takoj pohiteli do stražnika in ga obvestili o tem.

*** Dr. Gvidon Debeljak obsojen.** Pred sodnikom poedincem v Ljubljani se je te dni zagovarjal zdravnik dr. Gvidon Debeljak, ki je bil obtožen dveh primerov ogrožanja varnosti javnega prometa, kar je imelo za posledico v enem primeru hudo telesno poškodbo, v drugem pa smrt. Državno tožilstvo je obtožilo dr. Debeljaka, da je junija lani z avtom vozil od Domžal proti Ljubljani z veliko hitrostjo po levi strani ceste tako neprevidno, da je zavozil v kolesarja Alojzija Zajca in ga je s tako silo podrl na tla, da mu je izbil več zob, presekali jezik, poškodoval zgornjo čeljust in zlomil levo nogo. V preiskavi se je dr. Debeljak izjavil, da njega ne zadene krivda, ker je vozil s primerno brzino in pravilno po desni. Na to obtožbo je državno tožilstvo navezalo novo krivdo nesreče, ki jo je dr. Debeljak zakrivil z avtomobilom. Obtožnica mu očita, da je 1. marca privozil po levi strani ceste v vinjenem stanju z brzino kakih 60 km, ne da bi dal varnostne znake, do tramvajskega izogibalšča v Šiški, kjer se je z vso silo zaletel v Ivana Usarja in njegovega sina Zdenka. Očeta in sina je vrglo v zrak. Močan sunek je povzročil smrt starega Usarja, sin pa je odnesel le lažje poškodbe. Glede tega slučaja je dr. Debeljak v preiskavi zanikal vsakršno krivdo in je zatrjeval, da je vozil trezen s primerno hitrostjo in da je dal signale. Na razpravi je bilo zaslišanih 22 prič. Dr. Debeljak je bil obsojen na šest mesecev in 15 dni zapora, na 500 Din povprečnine, povrni pa mora tudi stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni. Bolnišnici mora povrni znesek 2880 Din in poškodovancu Alojziju Zajcu mora plačati 16.351 Din za bolečine, stroške in škodo. Kot olajšilno okolnost je sodnik upošteval neoporečnost in poravnava, ki jo je sklenil z vdovo, kot obtežilo pa hude posledice. Zagovornik dr. Voršič je prijavil priziv zaradi izreka o krivdi in kazni.

*** Šofer Berghold obsojen.** Te dni se je v Ljubljani nadaljevala razprava proti šoferju Frideriku Bergholdu, ki je 18. marca z neprevидno vožnjo povzročil smrt carinskega inspektorja Boleta. Zaslišane so bile nekatere nove priče. Vse priče, ki so Bergholda videle že v Ljubljani, so izpovedale, da je bil vinjen, nekateri pa so tudi zatrjevali, da je Berghold dirzen vozač. Zasliševanje se je vlečlo precej dolgo. Berghold je bil obsojen zaradi neprevide vožnje na tri mesece zapora. V kazen pa se mu vračunata ves preiskovalni zapor in pripor. Plačati pa mora pokojnikovi vdovi 4220 Din za pogrebne stroške in sodišču 1000 Din povprečnine.

*** Ubijalec bo sedel štiri leta.** Pred malim senatom v Celju se je zagovarjal 21letni Trbovc Leopold iz Zabukovja, po poklicu delavec, ker je na velikonočno soboto v Zabukovju z dolgim mesarskim nožem zabodel v prsno votlino Lušina Luko, da je izkrvavel. Trbovc je bil obsojen na štiri leta robije in na plačilo pokojnikovi vdovi 10.000 Din odškodnine.

*** Spopad med orožništvom in skupino stavkujočih delavcev v Beogradu.** AA. Med zastopniki gradbenega delavstva in delodajalci v Beogradu je bil dosežen in podpisan sporazum o zaključitvi stavke. Skupina delavcev, ki ji ni do miru in reda, je pred prazniki razširila vest, da so delavski zaupniki slabo zastopali delavske koristi, češ da so bili podkupljeni. Zaradi tega je nastal v petek dopoldne v delavski zbornici pretep, med katerim je bil delavski zaupnik Borović laže ranjen. Stražniki so takoj posredovali in vzpostavili red. Nato so se delavci po večni razšli, na poziv nezadovoljencev pa se je na pašinem brdu zbralo kakih 1500 delavcev hoteč prirediti zborovanje. Policijski organi so prosili, naj se shod ne vrši, toda prisotni delavci so jih napadli s kamenjem. Pri tej priliki so bili lahko ranjeni en orožniški oficir in trije orožniki, en orožnik pa je bil hudo ranjen. Organi orožništva so na podlagi predpisov svoje službe rabili orožje, pri čemer je bil en delavec ubit, trije pa lahko ranjeni. Ranjenecem so takoj nudili zdravniško pomoč. Red in mir sta vzpostavljena. Preiskavo vodi policijski upravnik beogradskega mesta.

*** Dečka zagrešila pet vlomov.** Huda pokvarjenca sta brata 14letni Ivan in 12letni Lože iz Ljubljane pri Poljčanah. Te dni sta zagrešila kar pet vlomov. Najprej sta se zgledala pri Gumzejevi Mariji v Poljčanah. Prebrskala sta vse in odnesla več predmetov in nekaj drobiža. Nato sta vdrla v Pšeničnikovo trgovino. Tu ju je pa zalotil trgovski pomočnik in ptička sta zbežala. Naslednji dan sta jutraj obiskala hišo 81letne Marije Veglerjeve pod Ljubljano, ki je bila tedaj pri maši. Odnese sta ji iz skrinje 100 Din in nekaj drugih malenkosti. Naslednji žrtvi sta bila viničarja Jurij Urlep in Franc Godec pod Ljubljano, ki sta jima nepridiprava pobrala razen drugega tudi nekaj denarja. Kakšna zlikovca sta to, izpričuje tudi dejstvo, da sta že v predšolski dobi zažgala hišo. Mlada rokavničarja je orožnik izsledil skrita v domači krušni peči.

*** Ponesrečen požig.** Pred malim senatom v Celju sta se zagovarjala zidar Žavbi Feliks iz Hraš pri Kranju in njegov svak mizar Žitnik Franc radi požigane poškodbe. Leta 1933. je bil osumljenec Žavbi Feliks na obisku pri svojem svaku Francu Žitniku, ki je bil takrat v službi v Mostarju. Že tedaj je Žitnik nagovarjal Žavbiho, da bi naj zažgal njegovo hišo v Trebežu. Na ta način je hotel priti do zavarovalnine. Žavbi je na to pristal, ker mu je Žitnik obljubil nagrado. Glede požiga sta se natančno dogovorila. Šele novembra v letu 1935. je poslal Žitnik Žavbiho pismo, v katerem mu je naročil, da naj izvrši požig, kakor sta se dogovorila. Žitnik mu je odpisal, da nima denarja, da bi se peljal v Brežice, nato pa mu je Žitnik v pismu poslal sto dinarjev. Žavbi je šel v Trebež pri Artičah, kjer je v noči na 19. januarja letos vdrl skozi zadnja vrata v hišo, nanesel na podstrešje Žitnikove hiše kup vnetljivih reči, jih polil s petrolejem in vse skupaj zažgal. Sosedje so ogenj opazili in ga pravočasno pogasili, tako da ni bilo več škode kakor približno 40 Din. Oba osumljenca sta dejanje priznala. Žavbi Feliks in Žitnik Franc sta bila obsojena zaradi poskusa požiga na šest mesecev strogega zapora, 300 dinarjev denarne kazni, v primeru neizterljivosti vsak na še pet dni zapora, na izgubo častnih pravic za dobo enega leta in na 600 dinarjev povprečnine.

*** Smrtna žrtev noža.** V Matenji vasi sta se 18letni posestnikov sin Tone Kumše in neki njegov sosed še dalje časa gledala po strani, a pred dnevi sta si skočila v lase. Med prepričkom je nasprotnik potegnil dolg kuhinjski nož in ga zarinil Kumšetu med rebra. Bojevitega fanta so orožniki aretirali in spravili v Ljubljano. Kumšeta so pa morali naglo prepeljati v ljubljansko bolnišnico, kjer mu pa zdravniki niso mogli rešiti življenja.

*** Detomor.** 26letna Lojzka iz Dravograda je te dni pri potoku povila krepkega dečka. Sama je pripovedovala svoj tovarišici, da je otrok prišel mrtev na svet. Ko so pa mrtve-

ga otroka prinesli k babici, je ta zahtevala, da pregleda zdravnik mrtvega novorojenčka. Ko je zdravnik raztelesil trupelce, je mogel dognati, da je otrok prišel živ na svet in da je bil takoj po porodu zadavljen. O zadevi so bili obveščeni orožniki, katerim je Lojzka vsa skrušena priznala, da je dečka takoj po porodu zadavila in ga položila v travo. Tudi je orožnikom pri zasliševanju priznala, da je otroka umorila zaradi tega, ker jo je k temu nagovarjal njen ljubček. Lojzko, ki je služila pri gostilničarju Hrastu v Dravogradu, so orožniki izročili sodišču.

*** Vlom v mariborsko banko.** V eni izmed zadnjih noči so neznanci vlomili v podružnico Zadrugne gospodarske banke v Mariboru in odnesli 77 tisočakov. O vladu je bila obveščena policija, ki je ugotovila, da so prišli vlomilci v zgradbo skozi večno okno. Bili so pa prav spretni v svojem poslu, saj policija ni našla nobenih sledov in tudi ne prstnih odtiskov. Blagajna in tresorji so bili odprti s ponarejenimi ključi.

*** Zaradi suma vlom v mariborsko podružnico Zadrugne gospodarske banke** je bil aretiran brezposelni šofer Karbeutz. Pa se mu je posrečilo dokazati, da on vladu ni mogel izvršiti in so ga izpustili. Preiskava se je obrnila v popolnoma drugo smer.

*** Borba z vlomilcem.** Nedavno je zasačil čevljarški mojster Ivan Brumec s Klopcev pri Slov. Bistrici 48letnega brezposelnega delavca Franca iz Studencev, ko je odhajal iz njegovega stanovanja, kjer je pokradel več ur, nekaj zlatnine in obleke. Med vlomilcem in Brumcem se je začela huda borba in šele s pomočjo sosedov so rokavničarja ukrotili. Pri aretaciji so orožniki našli pri vlomilcu mnogo vlomilskega orodja in nad 600 Din gotovine. Izročili so ga v sodne zapore.

*** Moda, ki ne pride nikdar iz mode.** Nič ni tako nestalno kot moda, vendar ena je vedno ista, katere se gospodinjice drže že od praveka: hočejo imeti bleščeče belo perilo. Muke in trud pranja so bogato poplačani, če je perilo po pranju tudi zares bleščeče belo. Zato so gospodinjice tudi tako vesele, ker imajo Schichtovo terpentinsko milo. To čisto jedrnat milo odpravi brez truda in prizanesljivo tudi najtrdovratnejšo nesnago iz perila. Schichtovo terpentinsko milo pere bleščeče perilo.

MURSKI GLASNIK

Iz prekmurske politike. Klekljove »Novine« ki veljajo za glasilo Jugoslovenske radikalne zajednice za Prekmurje, vodijo ogorčeno borbo proti narodnemu poslancu g. Josipu Benku, ki je tudi član kluba vladne večine v narodni skupščini. Zlasti mu »Novine« očita njegovo lepo gospodarstvo. Poslanec g. Benko jim seveda vrača mlo za drago. Očita jim, da žele uničiti še tisto malo izvoza živine iz Prekmurja, ki ga danes izvršuje on z velikimi težavami. Poziva jih, naj dokažejo namigavanja, kakor da bi g. poslanec pridobil svoje imetje po nedovoljenem potu.

Velike povodnji v Medmurju in Prekmurju. Iz Čakovca poročajo o velikih poplavih, ki jih je te dni povzročila narasla Mura. Prekmurje in Medmurje sta bili na obeh straneh Mure poplavljeni. V Dokležovju je narasla voda porušila pet hiš, med tem ko so se morali iz 80. hiš izseliti, ker je grozila nevarnost, da odnese voda vso vas. Voda je poplavlila 20 do 30.000 orahov zemlje. Pri Dokležovju je odnesla tudi most, zaradi česar je ves promet s Prekmurjem in ostalo Slo venijo na tem mestu prekinjen. V poplavljenih krajih je voda opustošila vse travnike in polja. Pri Murskem Središču v Medmurju, kjer je Mura odnašala že dolgo časa bregove, je zdaj spet odtrgala velik del brega. V Petešovcih so čakali ljudje na strehah svojih hiš pomoči. Kmetje so tem bolj hudo prizadeti, ker je poplava zdaj uničila še to, kar jim ni že prej opustošila toča. Vse to jasno dokazuje, da bi bilo treba čim prej izvesti regulacijo Mure. Posebno so prizadete vasi okoli Dokležovja. To so Dolnja, Srednja in Gornja Bistrica, Krog, Ižakovci, Petešovci, Benica in Kot.

POPOTNIKOVA TORBA

Neurja in poplave ob Muri

Križevci, maja.

Pred dnevi smo imeli pri nas velike naliwe, ki so povzročili veliko škodo na polju in travnikih. Po njivah sta izruvana turščica in krompir, da se ponekod komaj pozna, kaj je bilo posaeno. Take njive bodo morali kmetje, ko se zemlja posuši, na novo zorati in obdelati. Poleg tega smo imeli tudi točo, ki je zajela pas od Križevcev do konca Strigove. Zlasti mnogo toče je padlo v okolici Ljutomera in Safarskega, kjer so našli točo v kupih po polju še čez dva dni, ko je bila na polju komisija, ki je ocenila škodo. V komisiji so bili g. Kovač Tomo, predsednik občine Strigove, narodni poslanec g. Lukačič in sreski kmetijski referent g. Sustič. Toča je potolkla tudi rž in pšenico.

Poleg teh nesreč je te dni močno narasla še Mura in poplavlja vse Obmurje od Radincev do Safarskega. Deroča voda je rušila mostove in razkopavala ceste. Na polju, ki je bilo pod vodo, so uničeni vsi posevki. Prav tako je ugonobljena lepa trava na travnikih.

Mura je potisnila mnogo vode tudi v trg Veržej in prekinila promet med ljutomerskim srezom in Prekmurjem. Tudi to nesrečo si je ogledala komisija, ki so jo sestavljali narodni poslanec g. Lukačič Avgust, sreski načelnik g. dr. Farčnik, sreski kmetijski referent g. Sustič, banovinski svetnik g. Štuhec Alojz, župan občine Veržej g. Cmrekar, zastopnik banske uprave in članji sreskega cestnega odbora.

Vsi ti kraji so nujno potrebni pomoči in naposled že enkrat dobre regulacije Mure.

Velik pomen novega postajališča v Lipoglavu

Lipoglav, maja.

Na vnebohod je doživelo prebivalstvo ob lipoglavskem sedlu pomemben praznik. Otvorjeno je bilo novo železniško postajališče, za katerega postavitev na tem mestu se je vlekla dolgotrajna borba. Gradnja je izvršena po določenem načrtu, da se v primeru potrebe brez večjih težav lahko preuredi tudi za tovarni promet.

Že od dograditve enotne železniške proge iz Gradca v Celje leta 1843. so brez prestanka sopli težki vlaki po močnih ovinkih in gorskih obronkih med postajama Ponikvo in Poljčanami, katerih razdalja (16 km) je do danes bila ena najdaljših med Dunajem in Trstom. Puščali so ob strani prelepo spodnještajersko pokrajino. Vsa ta lepa pokrajina ni bila svetu dostopna, pa tudi sama ni imela poti v svet, ker so vlaki drveli mimo nje. Težavno je bilo življenje temu prebivalstvu. Zelo daleč je bilo do bližnjih postaj, do Ponikve, Poljčan ali Mestinja. Oddaljenost in pa slabe cestne zveze so bile velika ovira pri vnovčevanju pridelkov, pretežno vina in sadja. Bohniki so umirali zapuščeni ali pa so jih morali prevažati na nerodnih kolnicah in po slabih poteh k zdravniku.

Postaja Lipoglav je stala dograjena že celih enajst mesecev in bi lahko že davno služila svojemu namenu, če bi odločujoči čini telji pravočasno oskrbeli Zadrugi za gradnjo stavniške oblasti in orisal zgodovino in uspešni rešitev zakonitih obvez. Naposled je na dan 21. maja ob prihodu potniškega vlaka ob 10. vendar postala postaja dostopna javni rabi. Več tisoč ljudi je prihitelo z vseh strani, da dá izraza svojemu veselju, in je napolnilo idilično štajersko dobrovo sredi med gozdovi, kjer je zrasla lična postajica, ki si je za ta slavnostni dan nadela pestro prazniško obleko. Zbrano ljudstvo, šolska mladina bližnjih šol in gasilci so navdušeno pozdravljali prinašalca novega življenja v te

kraje, in izstopivše goste. Vmes so grmeli topiči in sokolska godba iz Smarja je v pozdrav igrala poskočne in slovesne. Se nebo je za ta dan odkrilo svoje lice in razlilo svoj solnčni blagoslov na ustvarjeno delo.

Načelnik zadruga, upokojeni učitelj g. Ljudevit Komar, je prvi z iskrenimi besedami pozdravil manifestirajočo množico in predstavil oblasti in orisal zgodovino in potek delovanja za zgradbo tega postajališča od leta 1905. dalje ter navedel koristi, ki jih bo ta prometna naprava prinašala domačemu prebivalstvu. Vsi nešteti poizkusi niso prinesli uspeha, dokler se ni lotila dela zasebna pobuda v obliki zadruga. Vodilna misel je bila vedno, da se zgradi postajališče na takem mestu, ki bo v korist vsemu okrožju, in s takimi sredstvi, ki ne bodo preobremenjevala težavnega gospodarskega stanja interesentov. Nujna in neodložljiva naloga najbližje bodočnosti je, da se čimprej zgradi že trasirana banovinska cesta II. reda Loče-Lipoglav-Sladka gora-Lemberg.

Nato je nagovoril občinstvo sreski načelnik g. dr. Maraž, poudarjajoč zadruga misel, ki se tudi v javnih delih koristno in uspešno irvečjavila, čemur je nepobiten dokaz prav ta primer. Svoj govor je zaključil z vzklikom Nj. Vel. kraju Petru II. Odbornik zadruga posestnik g. Brglez iz Dolge gore se je v prisrčnem govoru zahvalil upokoienemu učitelju g. Komarju za njegov trud, ker je tem krajem pomagal odpreti vrata v svet, od česar bo imelo prebivalstvo trajne koristi.

K sklepu sta povzela besedo zastopnik ravnateljstva državnih železnic g. inž. Leskovšek in župan g. Štor iz Ponikve. Slavnost je bila zaključena z blagoslovitvijo postaje.

Nevarni vlomilci pod zapahi

Loče, maja

Nedavno so roožniki iz Loč in Poljčan izsledili nevarno vlomilsko tolpo, ki je od lani na letos zagrešila v Dravinjski dolini od Studenic pri Poljčanah pa do Špitaliča okoli 20 večjih vlovov. So to 21letni delavec Jože Vengušt, posestnikova sinova 21letni Franc in 25letni Jože Habjan, njuni sestrji Angela in Marija in njihov oče 52letni Jože Habjan in Čerja. Vseh šest so orožniki aretirali in odvedli v zapore v Konjicah. Angela, Marija in Jože so bili udeleženi pri vlovih toliko, da so ukradene predmete sprejemali in prikrivali, ostali trije pa so vlamljali in ukradli prav vse, kar jim je prišlo pod roke. Na svojih tatinskih pohodih so po večini obiskovali tudi siromake, med tem ko je gospodar, pri katerem so skrivali ukradeno blago, posestnik 30 orakov zemlje. Pri hišni preiskavi pri Habjanovih pa so našli polno predmetov, ki so v zadnjem času bili ukradeni. Del nakradenega blaga so našli tudi v bližnjem gozdu, skritega pod skalo v votlini. Vodja te vlomilske tolpe, ki je strahovala skoro leto dni Dravinjsko dolino, je bil Vengušt, ki je sicer še mlad fant, vendar star grešnik. Na poljčanski orožniški postaji je polno zaplenjenega blaga, ki čaka pravih lastnikov.

Tri zgradbe žrtve požigalke

Sv. Peter, pod Sv. gorami, maja.

Dne 27. maja je plat zvona opozoril ljudi, ki so bili po večini na polju, da nekje gori. Gorelo je v Sp. Trebčah in je bila v nevarnosti vsa vas. Domači gasilci so bili takoj na kraju nesreče. Na pomoč so jim prišli tudi gasilci iz Kozjega s svojo motorno brigado.

Goreti je začelo v gospodarskem posloplju posestnika Alojza Kuneja in se je ogenj razširil še na gospodarski posloplji Martina Marenčiča in Franca Uršiča. Ogenj je upepelil

vse tri zgradbe do tal. Živino so komaj rešili. Martinu Marenčiču so zgoreli hlev, vinska posoda, žito, mast, meso in les za stavbo, žitnica, vozovi, gospodarsko orodje, stroji in drugo. Zavarovan ni bil nihče. Pogoreli so sami mladi posestniki, ki so si gospodarstvo komaj uredili. Ker so v vasi hiše in gospodarska poslopja zelo skupaj, je bila nevarnost za vso vas. Ljudje so pokrivali slamnate strehe svojih hiš z mokrimi plahtami in jih polivali z vodo, da so jih varovali. Sreča je, da ni bilo vetra. Vžigala so se še tri nadaljna poslopja, toda so ogenj pravočasno opazili in ga pogasili.

Vse priznanje tukajšnjim gasilcem, ki so z veliko požrtvovalnostjo udušili požar in rešili, kar se je še rešiti dalo.

Ker je očitno bil ogenj podtaknjen, so ljudje takoj osumili Nežo Kregarjevo starejšo, stanujočo pri posestniku Vincencu Sterleku. Zenska je bila s sosedji v večnih prepirih in ji je gospodar zaradi tega odpovedal stanovanje. Ker se je protivila, bi morala biti na usodni dan deložirana. Grozila je vsem posestnikom, da bodo že videli, kako se bo maščevala. Omenjenega dne je šla njena hčerka k sodni obravnavi v Kozjem. Kot pričče so bili povabljeni tudi razni posestniki iz te vasi. To ugodno priliko pa je Kregarjeva Neža starejša porabila. Zanesla je v listnjak Kuneja Alojza nekaj žerlavice in jo pokrila s plastjo listja. Gospodinja, ki je požigalko videla, o je vprašala, kaj dela. Ta pa je odgovorila, da išče šibja, čeprav je bilo tam samo listje, kar se je posestnici čudno zdelo. Začela jo je oštevati. V tem času pa se je že zakadilo. Posestnica je začela po kadečem se listju teptati z nogami, da bi udušila ogenj, a požigalka je zbežala. Ko je gospodinja hitela po vode, je že plamen zajel zgradbo. Živino so še rešili.

Požigalko je tukajšnje vestno orožništvo kmalu našlo, jo aretiralo in odvedlo v zapore sreskega sodišča v Kozjem. Nekaj časa je požigalka zločin talila, a pod težo dokazov je naposled priznala požig. Ljudstvo je zelo ogorčeno. Upamo, da bo oblastvo požigalko po kazni odgnalo v njeno pristojno občino, da se vrne tukajšnjemu ljudstvu mir in varnost. Vsem posestnikom pa naj bo zadnji požar opomin, da si dajo svoja poslopja zavarovati.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlj denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vršil vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris, Holandija: št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5067. Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Zatiranje mrčesa

Ker je bila letošnja zima tako mila in je pomlad tako deževna, bo v naših domovih polno mrčesa: muh, mravelj, komarjev in druge nadloge. Zato moraš že zdaj gledati na to, da zatreš prve muhe, ki se pojavijo v kuhinji. Pregarjaj mravlje, ker so tako nadležne, posebno v jedilni shrambi.

Preglej ves prostor, kjer se pojavljajo mravlje, poišči špranje, kjer prihajajo v shrambo in v špranje natreši mrčesnega praška. Ker je pa mrčesni prašek precej drag, poizkusi toje sredstvo: v vodi raztopi klorovega apna (dobiš v drogeriji) in ga vlij v špranje. Bajje pomaga tudi petrolej.

Muhe in komarje sproti uničuj. Ko zagledaš muho v kuhinji ali sobi, jo pokončaj. S tem uničiš na tisoče muh, ker vsaka muha znese na tisoče jajčec. Muha se silno hitro množi! Da preženeš muhe iz hleva, ga en-

krat na mesec prebeli s tole tekočino: zmešaj na štiri litre vode kilo galuna. Vse muhe bodo poginile, a živini to ne škoduje.

Tudi bolhe preganjaj! Postelje vsak dan zrači. Če imaš veliko bolh, tedaj poribaj tla vsak teden z vodo, katari dodaš galuna (na 10 litrov vode kilo galuna). Galun uniči bolhe, ker pride galunova voda tudi v špranje, kjer imajo bolhe zalego. Če imaš pa tla pobarvana, tedaj jih zbrši vsak dan s krpo, poskropljeno s petrolejem. Če ne moreš bolh pregnati iz postelje, pa natresi pod žimnico mrčesnega praška in čez nekaj dni žimnice stepi.

Komarje preženeš iz stanovanja, če vsak dan zažgeš v sobi malo kafe. Na razbeljeno žerjavico (najbolje v likalniku) natresi kafe in postavi v sobo. Okna imej zaprta eno uro, potem pa sobo dobro prezrač. Odprj okna navzkriž!

Tudi molje zatiraj. Preglej omare. Vso zimsko obleko razobesi na zrak in v senco. Nato stepi in skrtaj, zavij v svež časopisni papir in shrani. Enkrat na mesec pa vse preglej, ker časopisni papir le ni čisto zanesljivo sredstvo, da bi molj ne prišel k obleki in jo razjedel. Med obleko potresi tudi naftalina in mrčesnega praška in obleko shrani v dobro zaprti omari ali skrinji.

Zmeca pecenka. Pol kile govegega, pol kile svinjskega mesa (ploče) zreži na velike kose in prepraži na maslu. Prepraži tudi 10 dek slanine, eno čebulo in pest jurčkov. Ko vse skupaj malo porumeni, postavi na stran, da se ohladi. Nato zmelji na stročju, in sicer dvakrat. Zmelji tudi dve oribani, namočeni in otisnjeni zemlji. Vse skupaj dobro zmešaj, osoli, popopraj, dodaj eno jajce in malo majarona. Če je zmes zelo mehka, dodaj še malo drobtin. Iz te zmesi napravi podolgovato štrugo, povaljaj v moki in polož v kozo, katero si obložila s slanino. Dodaj še narezanega korenčka, peteršilja in zelene. Nato peci. Med pečenjem pridno s sokom polivaj in peci kakor navadno pecenko. Ko se je pecenka lepo zapekla, jo polij s četrtinko litra kisle smetane in sok malo okisaj z limonovim sokom. Gotovo pecenko zreži, zloži na krožnik in oblij s sokom. Zraven daj valjance in solato. Tako pripravljeno meso je tudi mrzlo zelo okusno, le da ga tedaj ne poliješ s sokom.

Krompir s sardelami. Skuhaj krompir, kuhane oči, zreži na plošče, povaljaj v moki in stresi na vročo mast. Ko se je krompir malo zapekel, primešaj dve izprani sisekljani sardeli, eno sisekljano čebulo in zelenega peteršilja. Vse skupaj premešaj in po okusu osoli. Po vrhu polij osminko litra kisle smetane in v pečici speci. Daš s solato na mizo.

Praktični nasveti

Usnjene torbice, aktovke in slični predmeti dobijo svoj prvotni sijaj, če jih večkrat zdrgnemo z 10-odstotno raztopino voska v terpentinovem olju. Če so pa odrgnjene jih namažemo s kremo za čevlje in nato dobro loščimo.

Neprijetni dražljaji kože in srbenje, ki ga povzročajo spuščaji po nekaterih jedeh, kakor jagodah, rakih, ribah, oblažiš, če se večkrat na dan umiješ z vodo kateri dodaš malo limonovega soka ali pa kisa. Obenem užij večkrat jedilno sodo.

Če imaš svetle lase, a ti temnišo, si jih umivaj s kamilicami. Kamilice kuhaj četrt ure, nato skozi krpo precedi in v kamilični vodi umij glavo. Ko izpiraš lase, dodaj zadnji vodi sok limone, ki ga pa tudi prej precedi.

Zelo dobro sredstvo za rast las. Vejičje breze (na drevesu) odreži in vtakni v stekleničico. Stekleničico pa priveži in pusti tako en dan, da se vanjo nakoplje sok breze. Drugi dan ponovi na drugi veji tako, da dobiš soka pol litra. K brezovemu soku primešaj 300 gramov alkohola in en gram rožnega olja (dobiš v drogeriji). Vse skupaj dobro zmešaj in si s to lasno vodo maži lase, kar zelo pospešuje rast.

Sam na deski sredi morja

Cudno zgodbo je doživel Frances Wilson, ribič z otoka Mahe, ko je prebil 36 ur med morskimi psi. V tem delu Indijskega morja kar mrgoli morskih psov, in če tam kdo pade v morje, zanesljivo konča v žrelu teh zverin.

Nekoga lepega dne je odrinil Frances Wilson s petimi tovariši v ribškem čolnu na ribolov. Ko so bili daleč na morju, jih je presenetilo neurje, ki jim je prevrnilo čoln, da so popadali v morje. Eden je takoj utonil, ostali pa se je posrečilo čoln spet obrniti in zlesti vanj, pri čemer so se morali otepati morskih psov. Toda vesla, jadra in krmilo so bila izgubljena, tako da niso mogli nikamor. Bili so igračka valov in vsak trenutek jim je grozila poguba.

Nastopila je noč groze in obupa. Proti jutru pa so opazili v daljavi neko svetilnikarje in olajšano zadihali. Bil je to svetilnik, ki je bil sicer nedosegljiv, vendar jih je tolažil kot znak bližine ljudi. Otoček, kjer je stal svetilnik, je bil sicer neobljuden, vendar je pristaniško oblastvo od časa do časa oskrbovalo svetilnik.

Tedaj se je Frances Wilson odločil, da bo skušal plavati k svetilniku. Tovariši so ugovarjali, češ kaj pomaga, če splava tja, ko ni nikogar tam, po vrhu pa še tvega smrt v žrelu morskega psa.

»Poizkusil bom. Če priplavam do tja, bom ugasnil svetilnik. S tem bodo v pristanišču postali pozorni in prišli gledat, kaj to pomeni, ako bomo rešeni!« je menil.

Bila je to dobra misel. Wilson ni dolgo premišljal. Vzel je široko desko in na njej

plaval proti obrežju. Na deski je od časa do časa počival.

Tovariši, ki so dolgo zrl za njim, niso mogli videti, ali je dosegel suho zemljo, ker je bila razdalja prevelika.

Srečno naključje je pa hotelo, da se je kmalu potem pojavila ladja na obzoru. Može v čolnu so divje mahali in kričali, dokler jih niso z ladje opazili in jim prišli na pomoč. Vse onemogle so spravili na ladjo. Ko so bili rešeni in na varnem, ni nikomur prišlo na um, kaj je s tovarišem ki plava po morju, kjer mrgoli morskih psov. Ko so se nanj spomnili, je bila ladja že daleč od otoka, kjer je stal svetilnik.

Hrabri Wilson pa je kljub nemirnemu morju in morskim psom plaval dalje in srečno dosegel otok. Vendar ni mogel na kopno, ker je bil prehud zagon valov v skrajno. Ves trud je bil zaman. Zato je tvegati še drznejši čin: na svoji deski je nameraval plavati do drugega otoka v bližini. Plaval je in plaval a moči so ga zapuščale. Ves onemogel od napora, žeje in lakote je obležal na deski. Ni več plaval. Napol nezvestnega ga je neslo tja v neskončnost morja.

Toda usoda je bila junaškemu možu naklonjena. Noben morskí pes ga ni napadel in desko je zajel proti tok in o počasaj zanašal proti obrežju.

Ribiči, ki so zarana odrinili na lov na želve, so zagledali daleč zunaj plavajočo desko in na njej ležečega človeka. Tako je bil Wilson rešen. 36 ur je plaval po morju med morskimi psi.

× **V ruskih cerkvah spet zvonovi.** Kakor poročajo iz Moskve, pregleduje zdaj posebna komisija cerkve po raznih velikih mestih Rusije. Komisija ima nalogo razskati možnosti obnove veškega življenja. V nekaterih okrajih je komisija s cerkvenimi predstojniki razpravljala o vprašanju dobave novih zvonov. Večina zvonov iz ruskih cerkva so kakor znano med revolucijo pobrali in prelili.

× **Mussolini je novinar.** Pred dnevi so v Italiji uredili podatke o italijanskemu prebivalstvu. Mnogi so se predvsem zanimali za to, kakšen poklic bo navedel predsednik vlade Mussolini na popisnici. Izvedelo se je, da je Mussolini navedel svoj stari poklic novinarja iz leta 1915, ko je v Milanu začel delovati za vstop Italije v vojno proti Avstroogrski.

× **Krokodil je požrl davke.** Zanimivo zgodbo je priobčil neki italijanski novinar v »Stampi«, s svojega potovanja po otoku Bornu. Na reki Baritu je srečal nekoč štiri čolne z Malajci, ki so lovili velikega krokodila. Novinar jim je hotel pomagati in je pograbil puško, da bi streljal na zver. A kako se je začudil, ko Malajci tega nikakor niso dopustili. Misli je, da zato ne, ker so se bali, da bi kroga ne zadela tudi moža, ki ga je bil krokodil požrl, kar bi ne bilo v skladu z njihovimi verskimi obredi. V resnici pa so se Malajci bali, da bi strellec krokodila ne pogodil smrtno. Ranihena zver bi potem za zmerom izginila pod vodo in tako bi bil tudi izgubljen denar, ki ga je krokodil požrl z možem vred. Reč je bila namreč taka, da je krokodil požrl občinskega slugo, ko je nesel od vse vaše obrabe davke v mesto. Malajci so torej lovili krokodila samo zato, da bi dobili ta denar nazaj, sicer bi morali davke še enkrat plačati.

× **Usodna pomota.** V Wishawu na Angleškem je neka žena rodila dete, ki ga je zdravnik proglasil za mrtvorojenega. Vzel je domnevno mrtvega otroka, ga položil v kovčeg in ga odnesel v mrtvašnico, kjer ga je ostavil čez noč, da bi ga naslednji dan pokopali. Dve uri kasneje so zaslišali iz mrtvašnice žalostno vekanje in so ugotovili, da je doždevno mrtvega otroka živ. Spravili so ga takoj v bolnišnico, kjer pa je kmalu zavoljo izčrpanosti res umrl. Proti zdravniku so vložili kazensko ovadbo.

× **Nad 30 otrok je utonilo.** Pri Rakovcch v neposredni bližini Brna v Češkoslovaški se je na reki Dyji pripetila strašna nesreča. Otroci III., IV. in V. razreda osnovne šole iz Rakovic so pod vodstvom šolskega upravitelja in drugih učiteljev napravili izlet v bližino okolice. Prišli so do Polabskih Brdov, kjer so morali preko reke Dyje. Otroci so se peljali na vozovih in ko je prvi voz zapeljal na splav, se je ta zaradi velike teže nepričakovano nagnil in vsi skupaj so padli v reko, ki je zaradi deževja silno narasla. Še preden so jim mogli priskočiti na pomoč, so nesrečni otroci izginili v valovih. Prav tako sta poginila oba konja. Utonil je tudi voznik in nekdo, ki je prisedel na voz. Vest o strašni nesreči se je naglo razširila po vsej Češkoslovaški. Na kraj nesreče so takoj prihajali orožniki in bližnji vaščani in prišel je tudi zdravnik dr. Beneš, a vsaka pomoč je bila zaman. Narasla reka je odnesla vse žrtve dalje. Med roditelji nesrečenih otrok je nastala nepopisna žalost in nesreča je po vsej Češkoslovaški povzročila globoko potrnost.

× **267 redovnikov na zatožni klopi.** Zanimivo vest prinaša »Prager Presse«. Gre za velerazpravo proti 267 nemškimi katoliškimi redovnikom. Kot začetek dolge vrste kazenskih razprav proti redovnikom frančiškonom so je namreč začela pred deželnim sodiščem v Koblencu velika razprava proti frančiškanskemu patru in redovniku Leovigillu, ki ima svoje državljansko ime Peter Steinhof. Obtožen je hudih navedenih prestopkov, ki jih je izvršil nad mladoletnimi in slaboumnimi osebami. Skupno je zaradi teh navedenih prestopkov na zatožni klopi 267 redovnikov, med tem ko je 61 ostalih redovnikov pravočasno pobegnilo v tujino. Z izjemo patra Leovigilla, ki se je, kakor poročajo listi, kot redovnik, duhovnik in učitelj hudo pregrešil proti navedenim, so ostali obtoženci vseskozi redovni pripadniki nižjega reda, ki so imeli v smislu redovnih pravil dolžnost, vzgojno nadzirati gojence, bolnike in slaboumne. Zaradi posebnih hudih navedenih prestopkov se je izdalo takoj zaporno povelje proti 109 redovnikom, ki so svoje pregrehe doslej vsi priznali. Ta edinstvena velerazprava bo trajala približno tri mesece. Javnost obravnavi ne sme prisostvovati.

× **Ribe pod peskom Sahare.** Sredi puščave Sahare so kopali studenec. Ko so prišli kakih 100 metrov globoko, so našli na vodno žilo. V veliko začudenje so pa v vodi, katero so zajeli, našli male ribice zelenkaste barve. Zemljelovci razlagajo to čudno najdbo tako, da se pod saharo puščavo v globokini zbirajo velike vode, morda reke in jezera, najbrže v zvezji z vodami, ki teko v Maroku.

× **Na smrt obsojeni guverner.** V Moskvi se je končala obravnava proti Konstantinu Sjemenuču, bivšemu guvernerju Vranglovega otočka, ki leži v Lednem morju. Sjemenuč je bil obtožen umora in obsodili so ga na smrt. Občinstvo je sprejelo to smrtno obsodbo z odobravanjem. Sjemenuč je kot guverner na otoku, ki je skoraj odrezan od sveta, zakrivil strašna nasilstva. Ker se je potem bal ovadbe zavoljo svojega vedenja, je dal umoriti najprvo otoškega zdravnika Wolfsona, potem pa nekoga Vakušenka, ki je bil našel Wolfsonovo truplo. Proti obsodbi je vložil priziv, a ni upanja, da bi bil pomilostjen.

× **Devetletni ubijalec na višlicah.** V kitaljskem mestu Luelingu je bil nedavno obsojen na smrt na vešalih neki devetletni deček in tudi usmrčen. Otrok je iz pohlepa po denarju, o čemer se je prepiralo sodišče, umoril svoje starše.

Listnica uredništva

Bošovnica. Slike moža, ki je bil 19 let brez spomina, nimamo.

Stražišče. Prepozno prejeli!

UEN - K - ZEM
- PRON - Z - K - ZEM
LZOT - Z - K - ZEM

ALEKSANDER LICAN:

SPOMINI IZ SIBIRIJE

(Iz dnevnika slovenskega vojaka in ujetnika v svetovni vojni)

Koncem meseca avgusta leta 1914. nas je odpeljal vojaški vlak iz T... v Przemysl v Galiciji.

Nikoli ne pozabim veličastnega slovesa. Vlak, natrpan s samimi starejšimi topničarji, je jemal slovo od domačinov, prijateljev in znancev. Ah, koliko žena z otročiči v naročjih je morda zadnjič podalo roko odhajajočim možem — očetom.

Vozili smo se tri dni. Prva večja nesreča se nam je pripetila v bližini Sanoka v Galiciji. V strmini se je odtrgal zadnji del vlaka in dvanajst vagonov je zdrvelo nazaj v nižino, kjer so se iztirili in se razbili. Nikoli nismo izvedeli, koliko vojakov je bilo ubitih in ranjenih.

Przemysl! Lepo, moderno zidano mesto ob reki Sani. Trdnjava je imela obseg 80 km. Koliko tisočev in tisočev boevnikov spi večno spanje v obzidju te trdnjave!

Po prihodu v mesto sem dobil ukaz, da naj najdem stanovanje za naš oddelek, kar ni bila prav lahka naloga, ker je bilo vojaštva kakor listja in trave, saj je bilo v trdnjavi okoli stodvajset tisoč mož.

Ves dan sem kolovratil brez uspeha po mestu, šele proti večeru sem srečal starega poljskega juda pred veliko hišo, v kateri je imel zalogo starih cumj. Nahrulil sem ga, da imam ukaz, zasesti njegovo hišo. Potegnul me je za suknjo in me vlekel čez most na desno stran reke. Pokazal mi je velik ženski samostan.

»Glejte,« pravi, »tu dobite mnogo udobnejše stanovanje.«

Tako sem bil vesel, da bi bil starega juda najrajši obel in poljubil.

Čez nekaj minut sem bil v samostanu. »Hvaljen Jezus in Marija!« pozdravim prednico.

»Hvalen! Kaj iščete?«

»Stanovanje za svoj oddelek.«

»Dobro. Preglejte samostan in, ako vam ugaia lahko ostanete. Bili so tu že ogrski huzari, bojevali in drugi — oreklinjanja ni bilo ne konca ne kraja. Vam pa, gospod pod-

oficir, kot krščanskemu možu, rade volje odstopimo prazne prostore.«

Ko sem ji še povedal, da je moja sestra nuna in moj brat monsignor, le bilo prijateljstvo takoj skleneno.

Za moj oddelek sem dobil res udobno stanovanje. Vojaštvo je bilo v prvem nadstropju, pisarne pa v pritličju.

Po mestu so krožile razne novice. Rusi beže in naša vojska je že prekorčila rusko mejo. A prav kmalu je bilo veselja konec. Kar cel polkji so bežali skozi Przemysl v Karpate. Vsi zamazani, razdrapani, lačni, do kolien v blatu, bolj smrti kot človeku podobni so se gnetli skozi mesto. Grozno je bilo gledati ta vse uničujoči umik, ki je trajal kakih osem dni. Bežeče vojaštvo je bilo preskrbljeno z vsem potrebnim živežem iz vojaških skladišč; koliko nakopičenih živil je izgnilo v lačne želodce izstradanih, razbitih in do smrti izmučenih čet!

Po umiku je začelo obleganje trdnjave. Trdnjavski poveljnik general Kuzmanek je spoznal, da so se vojaška skladišča delno izpraznila. Odločno je zahteval, naj se mesto osvobodi vsaj za toliko časa, da pridejo nova živila v trdnjavo. A šele po tritedenskem obleganju so se morali Rusi zavoljo pritiska Avstrijcev umakniti.

Vlak z vlakom, vsi prenapolnjeni s proviantom, so prihajali v trdnjavo. Ko so vlakji prišli na obzidje trdnjave, so metali vreče kar na prosto, tudi 10 km pred Przemyslom, kati Rusi so neusmiljeno pritiskali in ni bilo več mogoče voziti do mesta. Čez tri tedne so Rusi spet obkrožili Przemysl.

Začelo se je varčevati na vseh koncih in krajih. Porcije so bile dan za dnem manjše. Vojaštvo je zaradi pomanjkanja hrane začelo hirati. Širile so se razne nalezljive bolezni. Kmalu ni bilo ne psa ne mačke na ulici, kar je izstradano vojaštvo pobilo in pojedlo vse, kar mu je prišlo pod roke. Celo metovino so izkopavali in jedli.

Trebušni legar je zahteval mnogo žrtev. Tudi v našem samostanu je začel glad pri-

tiskati na vrata. Spisal sem prošnjo na trdnjavsko poveljstvo in tako so tudi nune dobile potrebni živež iz trdnjavskega skladišča. Iz hvaležnosti so mi dali vsak dan malo porcije iz samostanske kuhinje.

Da sem se nuna bolj prikupil, sem šel vsak dan k maši v samostansko cerkvico.

Nekoč mi je pokazala prednica elegantno stariškavo damo.

»Glejte,« mi pravi, »to je ena izmed najbogatejših poljskih grofic. Zelo, zelo pobožna žena je.«

Kot denarja potreben vojak sem si hotel pridobiti naklonjenost te dame. Drugi dan sem pri maši sedel v klopi h grofici in zelo pobožno molil. Pogledala me je nekakrat po stran in zdelo se mi je, da ji moja goreča molitev zelo ugaja. Zapustil sem cerkev in nalašč pustil rožni venec na klopi. Kmalu me je poklicala prednica, naj nuno pridem v samostan. Tam sem dobil grofico z mojim rožnim vencem. Grofica mi je vsa ginja vrnila molek. Pobožno sem pohubil križec in tudi roko milostivi gospe. Dala mi je razumeti, da so takemu vojaku njena vrata vedno odprta, in če kaj potrebujem, naj se le zglašim pri njej.

Že drugi dan sem bil v njenem elegantnem stanovanju. Bila je zelo izobražena žena. Govorila je več jezikov. Imela je v stanovanju lepo kapelico in dolgo časa sva govorila molila. A mene so začela kolena tako boleti, da nisem mogel več klečati. Zato sem vstal in rekel grofici:

»Moram iti v vojašnico, skrajni čas je.«

V roko mi je stisnila 50 kron, za kar sem se ji seveda prav lepo zahvalil in se priporočil. Večkrat sem bil nato še gost darljive gospe in vsakokrat odnesel kakih 50 kron.

Bilo je 19. marca leta 1915. General Kuzmanek je dal zadnje trdnjavsko povelje:

»Zadnji kosček kruha, zadnje mesno konzervo vam izročam. Jutri jutraj udarimo na sovražnika in prepričam sem, da se združimo z našimi, ki so zbrani v bližini. Z združenimi močmi se prerinememo skozi sovražnikove vrste. Saj bi bilo sramotno, da bi se stotisočglava armada vdala brez boja.«

(Dalje).

RADIO LJUBLJANA

od 7. do 14. junija.

Nedelja, 7. junija: 8.00: Z dobro voljo v dober dan (plošče). — 8.45: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 9.00: Ruski seks-ter. — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz Tržiča (o priliki 100. letnice posvetitve župne cerkve). — 11.15: Radijski orkester (opretna glasba). — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.15: Prenos z velesejma (Trnovska godba). — 13.00: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). — 16.00: Kmetijska ura: Sociološka vasi (Krošl Jože). — 16.20: Prenos župniške proslave iz Tržiča. — 18.30: Otroška ura: Gašperček. — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Pevski koncert »Ljubljanskega Zvona« (vodil bo Dore Matul). — 20.45: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Plesna glasba (igral bo radijski jazz, vmesne vložke bo pela Jelka Igličeva).

Ponedeljek, 8. junija: 12.00: Iz carstva cvetic (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Pesmi in plesi današnjih dni (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zvoki iz Ukrajine (plošče). — 20.10: Zdravniška ura: Kako se obvarujemo pred strupenimi plini (dr. Matej Justin). — 20.30: Novejša češka glasba (prenos iz Hubadove dvorane). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Prenos z velesejma (»Ruslan« iz Volge).

Torek, 9. junija: 12.00: Koncertne suite (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Veseli zvoki (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Delbes: Sylva — baladna suita. — 20.10: Pravno predavanje. — 20.30: Ruske pesmi, ruski plesi (igral in pel bo zbor balad, »Ruslan«). — 21.30: Spomini na Spanjo (plošče). — 22.00: Napoved časa, vremena, poročila, objava sporeda. — 22.15: Za ples in zabavo (radijski jazz).

Sreča, 10. junija: 12.00: Vesele reči za vesele ljudi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Mladinska ura: Iznazovalna dela (Zdravko Omerza). — 20.10: Med Egejskim morjem in Araratom — Pogled v današnje Turčijo (dr. Valter Bohinec). — 20.30: Orgelski koncert (prof. Franc Šušnig, orgelski virtuoz iz Celovca). — 21.30: Plesne pesmi bo pel tercet Stritar s spremljevanjem radijskega jazz. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Četrtek, 11. junija: 8.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 9.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 9.15: Slovesno zvonjenje. — 9.30: Prenos I. blagoslova. — 9.45: Operna glasba (radijski orkester). — 11.00: Literarno-glasbena akademija (recitacije in plošče). — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.30: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 13.30: Otroška ura (Marica Komanova). — 17.00: O planšarstvu (inž. Lambert Muri). — 17.20: Vesela glasba (radijski orkester). — 18.00: Calderon: Misterij sv. maše (člani radijske igralske družine). — 19.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Plošče. — 20.00: Prenos

opere iz Ljubljane (v I. odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar; v II. odmoru napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda).

Petek, 12. junija: 11.00: Šolska ura: Od krpe do papirja (ogled Patnikove papirnice v Radučah — Rudolf Brajčič). — 12.00: Po naših domačih stezicah (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Voaške godbe igrajo (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Reproduciran koncert na dveh klavirjih. — 20.10: Ženska ura: Gospodinska šola za gostilniško obrt (Milica Kroftova). — 20.30: Operetni venčki (pela bosta Ribičeva in Gostič s spremljevanjem radijskega orkestra). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 13. junija: 12.00: Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 14.00: Vremenska napoved. — 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Polke, same polke (plošče). — 20.10: Zunanji politični pregled (dr. A. O. zli Kuhar). — 20.30: Pogledimo po Posavju — Od Rajhenburga do Brežic (rokopis sestavil prof. Mirko Avsenak; sodelovali bodo pevci, godci in člani radijske igralske družine). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Radijski jazz.

Za smeh in kratek čas

PRAKTIČEN OČE

Jožek: »Kaj pa si dobil od očeta za god?«
Mihec: »Brivski aparat.«
Jožek: »Saj šteješ šele devet let.«
Mihec: »No, zdaj ga rabi oče sam, dokler jaz ne odrasem.«

TOČNOST

Sinko: »Očka koliko je ura?«
Oče: »Čez sedem minut do deset.«
Sinko: »Ze prav, toda jaz bi rad vedel, koliko je zdaj.«

PRED SODIŠČEM

Sodnik (obtožencu, ki se na vse nacine izvija): »Kaj mislite, da vam verjamemo?«
Obtoženec: »Na to vprašanje odklanjam odgovor, gospod sodnik.«

PEKOV SINKO.

A: »Tako torej, Gašperček je ime temule vašemu nečaku. Njegov očka je p.k., kajne? Koliko pa je možiček star?«

B: »Dvanajst let!«

A: »Ze dvanajst let, pa je še tako majhen? No, saj pravim... ti preklicani peki!«

SAMO POBOTNICO

Oče: »Torej, moja hči bo dobila pol milijona dote. Kaj pa vi lahko za to nudite?«
Snubec: »Dam vam pobotnico, če želite.«

NE BI BILO TAKO HUDO

Mamica: »Sirotina moja, kaj bi počela, če bi ne imela mamice!«
Edinka: »Pojedla bi ves med v shrambi.«

MUHAST ZET

Hčerka: »Ne razumem te, mama, kaj imaš proti mojemu možu. Ali ni včeraj in danes tebi na ljubo igral klavir?«

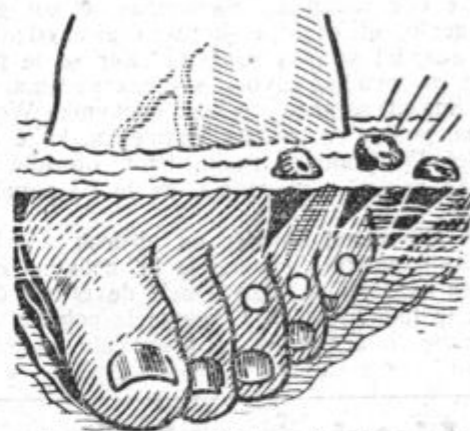
Mati: »Da, žalno koračnico, ko sem prišla, in veselo koračnico, ko sem odhajala!«

NAJBOLJŠE SREDSTVO

Prva prijateljica: »Saj som si misljala, da bo že spet ta vsiljivi inženier. Zaseduje me povsod, kamorkoli se ganim. Kaj naj storim?«

Druga prijateljica: »Poroči se z njim, če hočeš zahajati v družbo brez njega.«

Preprosta kopel za noge Vam odstrani KURJA OČESA s koreninami

Pomočite svoje od bolečin izmučene noge v toplo kopel, v katero ste dali toliko Saltrat Rodella, da je dobilo videz mastnega mleka. Tu se sprosti aktivni kisik, ki dovaja na vneta mesta blagodejne soli. Ogenj in hude bolečine v nogah takoj prenehajo. Kurja očesa in trda koža se omečajo vse do korenin in odpadejo brez bolečin. Nikdar več ne povzročajo bolečin, ker izginejo za vedno! Lahko boste hodili ali plesali, kakor da ne bi bili nikdar imeli muk z nogami. Vse lekarne prodajajo Saltrat Rodell po zelo nizki ceni. Uspeh je zaimčen.

NOVOST! Samo Din 93.—

št. 63.719 Cenena, a dobra SROČKA P101 zapestna ura, točno regulirana, s p kromiranim okrovom, zapestnica iz usnja — številčnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 93.—

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto. Velike izbire ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolihrana urarna ur v pivcu

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

MALI OGLASI

OBLEKE ZA BIRMANCE,

lepe in poceni v največji izbiri dobite pri A. Preskerju, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

DEVET HA OBSEGAJOČE POSESTVO
(vinograd, sadovnjak, njive in gozd) s prtično hišo in stiskalnico je na prodaj. Natančneje pri ljubomirski mestni občini.

KDOR POŠLJE 10 DIN V ZNAMKAH
dobi poštne prosto lepo »Patent« toaletno ogledalo s stojalom, katero je izdelano z vložkom za sliko ali fotografijo. D. Stucin, tovarna ogledal, Maribor.